

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

Apare la 10 a fie-cărei luni.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Prețul de prenumerare :

Pentru Austro-Ungaria . . . Cor. 10.— pe an.
 „ România Lei 12.— „ „
 Abonamentele se primesc numai pentru anul
 întreg.

Taxa inserțiunilor :

1 pag. întregă Cor. 24.—, $\frac{1}{2}$ pagină Cor. 14.—
 $\frac{1}{4}$ „ „ 8.—, $\frac{1}{8}$ „ „ 5.—
 Abonamentele și inserțiunile se plătesc în
 Sibiu, anticipativ.

Toate lucrările publicate se remunerează.

S U M A R :

Contribuțiunea societăților pe acțiuni și a asociațiunilor obligate la dare de seamă publică, de —n.	481—494
Despre registrele comerciale după prof. Scherber, de Erm. Borcia	494—498
Vinul, de Dumitru Banciu, farmacist	498—505
Legislațiune: Raportul comisiei financiare a dieței asupra proiectului de buget pe 1901; Situația tesaurului ungar 1868—1897; Concurența necinstită; Tarif vamal independent; Proiectul de lege relativ la societățile de asigurare	505—508
Jurisdicțiune: Pretensiunile sub 40 Coroane; Emisiuni noue de acțiuni; Amnetarea acțiunilor; Semnarea acțiunilor fundamentale; Agentul în afacerea comercială; Puterea de dovadă a registrelor comerciale; Dreptul de a domiciliu cambiul; Șeria indosamentelor; Asigurări duple; Biletul (cambiul) primei de asigurare; Comisiune de experți în afaceri de asigurare	508—512
Comerciu: Situațiunea comercială; A III adunare generală a „Concordiei“	513—514
Agricoltura: Situațiunea agricolă; Expoziție de vite în Mercurea	514—515
Revista financiară: Situațiunea; Abreviațiunile pentru „Coroane“ și „filieri“; Introducerea de probă a plăților în aur; Asignațiuni postale plătite în argint; Pentru popularizarea comerțului de gir și cec; Reforme pentru reducerea cheltuelilor budgetare în România	515—518
Cronică: Recensemântul din 1900; Recensemântul populațiunii în Metropolia română gr. cat. din Ardeal și Ungaria; Nouă întreprinderi românești în Orăștie; Învătătoarea și Societățile economice; A doua secție a „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“; Taxa pentru bagajii pe căile ferate; Reuniunea femeilor rom. din Brașov; În amintirea lui Mich. Stroescu; Exploatarea bogățiilor petrolifere române	518—521
Învățământul economic: Școală ceramică în Tîrgu-Jiu; Cursuri economice; Prelegeri economice în com. Făgăraș; Prelegeri economice în adunările învățătoarești; Comitetul reuniunii învățătoarești din diecesa Caransebeșului	521—523
Literatură: Bibliografie. Anuarul I. al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“	523
Posta Redacțiunii	524
Trageri la sortii	524—525
Bursa de efecte din Viena	526—527
Bursa de efecte din București	528
Bursa de mărfuri din Budapesta	528

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

editat din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, Sibiu; „Ardeleana“, Orăștie; „Auraria“, Abrud; „Berzovia“, Jidovin; „Bihoreana“, Orade; „Bistrițana“, Bistrița; „Brădetul“, Orlat; „Cordiana“, Fofeldea; „Corvineana“, Hunedoara; „Crișana“, Brad; „Detunata“, Bucium; „Doina“, Câmpeni; „Economul“, Cluj; „Făgețana“, Făget; „Fortuna“, Rodna-vechie; „Furnica“, Făgăraș; „Hațegana“, Hațeg; „Hondoleana“, Hondol; „Hunedoara“, Deva; „Iulia“, Alba-Iulia; „Lipovana“, Lipova; „Lugoșana“, Lugoș; „Luceafărul“, Vêrșeș; „Cassa de păstrare“, Miercurea; „Mielul“, Poiana; „Munteana“, Ofenbaia; „Mureșana“, Reghin; „Mureșanul“, Radna; „Nădlăcana“, Nădlac; „Nera“, Bozovici; „Olteana“, Viștea-înf.; „Oraviceana“, Oravița; „Patria“, Blaj; „Plugarul“, Săcădate; „Racoțana“, Șeica-mare; „Sătămăreana“, Seini; „Sebeșana“, Sebeșul-săsesc; „Selăgeana“, Jibou; „Cassa de păstrare“, Săliște; „Sentinela“, Satul-nou; „Silvania“, Șimleu; „Someșana“, Deș; „Steaua“, Petrovosele; „Timișana“, Timișoara; „Ulpiana“, Grădișce; „Victoria“, Arad; „Vlădeasa“, Huedin; „Zlăgnea“, Zlagna.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Anul II.

Sibiu, 10 Decembre 1900.

Nr. 12.

Contribuțiunea societăților pe acțiuni și a asociațiunilor obligate la dare de seamă publică.

Sub contribuțiune, în sens economic național, înțelegem acea parte din venitul sau averea cetățenilor, cu care aceștia contribuie — constrinși fiind, — la acoperirea trebuințelor economiei de stat, a comunei, etc. „Contribuțiunea este o adevărată primă de asigurare, ce o solvesc fie-care membru al societății, ca o cotă din cheltuelile necesare pentru siguranța persoanei și a averii cetățenilor.“*)

De aci urmează de-oparte, că contribuțiunea (impositul, darea) este o datorie sfântă pentru cetățenii unei țeri libere, bine-administrate; de altă parte, că are să se folosească în cel mai rațional mod și trebuie redusă la minimumul posibil.

Distingem :

Contribuțiune *directă*, care se incassează direct dela contribuabili după anumite indicii vișibile, precum : imposit personal, de pământ, de casă, de venit;

Contribuțiune *indirectă*, este cea impusă pe mărfuri, fie la locul de producțiune, fie în decursul circulațiunei. Se presu-

*) Garnier, Prem. notions d'écon. polit. p. 178.

pune adecă totdeauna, că acela, care o plătesce, se va ram-bursa asupra consumătorilor. Dacă se percepe această dare, când întră sau ese un articol peste frontiera țerei, se numesce *vamă*. Tot de contribuțiunea indirectă se ține și darea de consum.

Ce privesce fixarea contribuțiunii, există mai multe păreri. Unii consideră justă acea metodă, care taxează pe toți contribuabilii cu un procent stabil din averea lor, — fie după capital, fie după venit (dare fixă); alții țin mai bună metoda, care îngreunează venitul mai mare cu un procent mai urcat, adecă un capital sau un venit dublu, triplu, etc. plătesce contribuțiune mai mare decât îndoită, sau întreită față de capitalul sau venitul luat de basă (dare proporțională).

Statorirea dării se poate face prin înșiși contribuabilii (fasionare de contribuțiune), prin societăți de contribuțiune (grupe cari împart suma impusă lor pe singuraticii membri), sau prin comisuni de dare.

După aceste câteva noțiuni generale, vom trece la tractarea obiectului, ce ne-am ales, la contribuțiunea societăților pe acțiuni obligate la dare de seamă publică.

Considerând că contribuțiunea influințează în grad mare asupra rezultatului anual (câștigului) al institutelor financiare, pentru-că absoarbe cam $\frac{1}{4}$, de multe ori $\frac{1}{3}$ și chiar mai mult din venitul curat, se impune imperios cunoscința normelor după cari se măsură contribuțiunea pentru toți aceia, cari sunt chemați a reprezenta societățile acestea, spre a le scuti de imposite injuste.

Prima cerință la stabilirea contribuțiunii este aplicarea unui metod simplu și clar, pentru a puté fi ușor înțeles de ori-cine; dar chiar această condițiune este grea de îndeplinit pentru însași natura afacerilor, ce constituie obiectul supus la contribuțiune.

În Ungaria este regulată contribuțiunea societăților pe acțiuni și a asociațiunilor obligate la dare de seamă publică prin articolul de lege XXIV din 1875, care începând din 1876 și până în ziua de adi a fost în continuu comentat și întregit prin ordinațiuni, regulamente și decisiuni principale.

I. Contribuțiuni directe.

Când o societate pe acțiuni își începe activitatea, directorul — dacă domiciliul direcțiunii este în altă țeară, atunci reprezentantul intern al aceleia, — este obligat să notifice aceasta oficiului comunal. Tot această notificare trebuie făcută oficiului de dare, la care aparține societatea și eventualele filiale, precum și oficiului de dare în al cărui cerc este sediul direcțiunii sau al reprezentanței, alăturând la notificarea din urmă 2 exemplare din statute și având a arăta cât a încurs din capitalul social, și a înșira toate acele filiale, pentru cari se intenționează a se solvi darea în mod cumulativ.

Conducătorii filialelor încă sunt datori să anunțe primăriei comunale începerea activității filialelor.

Tot în chipul acesta trebuie notificată ori-ce schimbare de statute și emisiune nouă de acțiuni (§ 7 din art. de lege citat).

Societățile și asociațiunile industriale, comerciale, financiare, de comunicațiune, etc., înființate pe teritoriul țărilor coroanei ungare cu scop de câștig, sunt supuse la *contribuțiune după venit*, întru-cât nu cad sub dispozițiunile legii despre darea minieră (§ 1).

Contribuțiunea de venit prescrisă mai sus se fixează pe basa *fasiunilor de dare*, ce au să le înainteze directorii sau conducătorii de afaceri la domiciliul direcțiunii al respectivelor întreprinderi.

Lângă fasionarea venitului trebuie aclus un estras legalizat despre decisiunile adunării generale cu privire la distribuirea și plățirea dividendelor sau a intereselor după acțiuni, precum și bilanțul despre venitul întreprinderii. Dacă societatea are filiale obligate a solvi contribuțiunea în cercul lor, și dacă fasiunea directorului cuprinde și venitul filialelor, atunci această împrejurare trebuie făcută evidentă în fasiune cu arătarea venitului, ce revine filialei (§ 10).

Aceste fasiuni, cuprinzând datele anului de gestiune expirat, trebuie înaintate la inspectoratul de dare (direcțiunea financiară) până la 30 Martie a fie-cărui an (Ordin. ministr. de finanțe Nr. 64042 din 1883).

Pe baza fasiunilor intrate se fixează contribuțiunea de venit prin comisiunea însărcinată cu măsurarea dării, care se constituie la fie-care oficiu de dare pe câte un an.

Hotăririle acestei comisiuni se publică, iar cei ce locuiesc afară de comuna unde funcționează comisiunea, se avisează în scris despre decisul luat; asemenea și aceia, cărora li s'a urcat darea față de suma preliminară. În contra acestor decisiuni se poate recura în scris la comisiunea de reclamațiune, și anume partidele presente la pertractare în termen de 8 zile, iar celelalte în 15 zile.

Comisiuni de reclamare se constituie lângă fie-care inspectorat de dare pe durată de câte 3 ani.

Decisiunile acestei comisiuni se pot apela din partea contribuabilului la judecătoria administrativă financiară, dacă comisiunea reclamatoare a urcat contribuțiunea satorită de comisiunea primă, sau în cas de controversă asupra chestiunii, dacă oare-cari întrate sau eșite cuprinse în fasiune au să se subtragă din venitul brut ori nu; și dacă s'au călcat dispozițiunile legii la constituirea sau prin procedura comisiunii de reclamațiune.

Apelațiunile contra deciselor acestei comisiuni trebuie înaintate inspectoratului de dare în termen de 15 zile.

Asupra apelațiunilor întrate decide în a treia instanță judecătoria administrativă financiară; și anume aflând plângerea basată, nimicesce procedura și dispune o nouă pertractare.

La apelațiunile înaintate prin postă este destul dacă în acest termen (de 15 zile) au fost predate la postă, iar ca document justificător servește plicul provădit cu sigilul oficios. Dacă apelațiunea nu se poate înainta în acest termen din cauze neatârătoare de partidă, se concede un termen nou de 30 zile, dar se pretinde justificarea întârzierii.

Pentru fixarea contribuțiunii servește de basă *media venitului pe cei 3 ani premergători*. La compunerea rezultatului anual al afacerii (câștigului), se subtrag din venit pozițiile cuprinse în § 4 punct 1—10 al legii citate (§ 3).

Pentru măsurarea contribuțiunii în anul prim al afacerii servește de basă venitul arătat ulterior în bilanț. Dar fiind-că acesta se poate sci numai după încheierea anului, contribuțiunea se calculează pe basa venitului aproximativ cu rezerva întregirii ulterioare.

Contribuțiunea anului al doilea încă se fixează după venitul curat arătat în bilanțul acestui an, care de asemenea

se poate cunoaște numai în anul următor; dar ca basă se ia de-o-camdată venitul cunoscut al anului prim; în fine la fixarea contribuțiunii pe anul al treilea se ia de basă venitul mediu după bilanțul celor 2 ani precedenți.

Darea de câștig cl. III după marcele de prezență și tantiemele directorului, membrilor de direcțiune și funcționarilor, nu se fixează pe baza mediei celor 3 ani precedenți, ci totdeauna se socotesce dela sumele solvite pe anul trecut, conform contului de profite și perderi (hotărârea judecătoriei financ. Nr. 321 din 16 Aprilie 1885).

Dacă doue institute de bani fusionează astfel, că unul se contopesc în celalalt, acționarii societății ce înceată a esista, au drept să-și valoreze pretensiunile lor ori să devină acționari la societatea care își continuă activitatea, primind acțiuni noue de ale acesteia. În cazul din urmă contribuțiunea societății persistente se calculează dela media venitului celor 3 ani precedenți ai ei, fără considerare la venitul societății contopite.

Institutele au să plătească contribuțiunea de venit de regulă în comuna unde se află direcțiunea, la societățile externe acolo, unde este domiciliul reprezentantului general intern.

Societățile cari au filiale, reprezentanțe ori magasii în alte comune din țeară, au să plătească contribuțiunea la sediul întreprinderii principale, dacă filialele, reprezentanțele ori magasiile stau în așa legătură cu centrala, încât nu se pot privi de întreprinderi independente. Când însă legătura dintre întreprinderea principală și filială este restrinsă numai la o direcțiune comună, atunci centrala și filiala sunt supuse fie-care pentru sine la contribuțiune în comunele unde-și au domiciliul.

Dacă domiciliul direcțiunii nu este totodată și al întreprinderii, atunci din contribuțiunea de venit se compută 20% în favorul comunei unde locuesce direcțiunea, și 80% pentru comuna, în care se află întreprinderea; iar fixarea contribuțiunii se ține de competența comisiunii dela sediul direcțiunii (§ 9).

Spesele întreprinderii, cari în sensul § 4 se pot subtrage din venitul brut, sunt:

1. Venitul ce rezultă din averea imobilă taxată cu contribuțiune de pământ, de casă sau minieră; venitul supus la

dare de interese și din obligațiuni de stat libere de contribuțiune pe baza unei legi speciale, apoi venitul acțiunilor dela alte institute, adică dividendă încasată după acelea.

Institutele de bani sunt îndreptățite a socoti în spese 70% din interesele ce le aduc capitalele plasate la alte institute, cari cultivă ramul depozitelor spre fructificare.

Asemenea pot subtrage ca spese profitul de curs realizat la efectele proprii și câștigul din losuri — (hotăr. judec. fin. Nr. 1217 din 1888).

Nu pot însă subtrage spesele avute cu repararea edificiilor.

2. Interesele obligațiunilor cu prioritate în sensul § 6 *b*) art. de lege XXII din 1875 referitor la contribuțiunea de interese și de rentă, dacă suma câștigată în modul acesta s'a folosit pentru fundarea întreprinderii, pentru estinderea sau pentru continuarea ei.

Întrucât împrejurările aceste nu sustau, societățile sunt obligate a solvi dare de interese în sarcina aceluia, care beneficiază de interese.

3. Conform § 6 punct *c*) al art. de lege XXII din 1875, interesele capitalelor asigurate prin ipotecă, precum și acele interese ce le plătesce întreprinderea după capitalele streine, câștigate și elocate în întreprindere, independent de obligațiunile cu prioritate amintite în punct 2.

Aci e de observat, că sub interesele capitalelor asigurate prin ipotecă au să se înțeleagă numai acele interese, ce le plătesce societatea după împrumuturile ipotecare contrase de ea.

Aceste interese se subtrag pe motivul, că ele sunt supuse la contribuțiunea de interese.

4. Spesele avute la prima organizare a întreprinderii, între cari nu se pot înșira nici depunerile în numărare ale fondatorilor, nici alte avantagii acordate acelora sub orice formă, și nici spesele de instalare, cari sub titlul de deteriorare și așa se acoper prin subtragerile admise în punct 5.

În contul speselor de fondare, societățile amortisează în fie-care an, de regulă, un anumit procent. Cheltuelile primei organizări au să se amortiseze în sensul art. de lege XXXVII din 1875 § 199 în decurs de 5 ani.

5. Acele cheltueli, cari sunt de lipsă pentru susținerea în stare bună a inventariului, chiria localului societății și spesele de cancelarie, cari în adevăr s'au făcut în decursul anului.

Dacă institutul este instalat în casă proprie are drept să subtragă chiria localităților folosite pentru sine (hotăr. judec. financ. Nr. 679 din 1886).

Tot la acest titlu se pot înșira sumele plătite ca abonament pentru jurnalele de specialitate și pentru întrebuințarea telefonului (hotăr. judec. financ. Nr. 1870/1893).

Sumele destinate fondului de rezervă pentru acoperirea speselor de fondare și a eventualelor perderi, nu se pot de-trage din venitul curat anual; de asemenea nici contribuiri pentru scopuri de binefacere, abonamentele la diare, competențele camerei comerciale și cheltuelile curente.

6. Acele sume, cari se dau fondului de rezervă format pentru deteriorări la mașini, aparate de fabricațiune și alte utensilii, până atunci până când acelea nu se iau dela această destinațiune. BCU Cluj / Central University Library Cluj

În bilanțul societăților obligate la dare de seamă publică trebuie specificate edificiile sau imobiiliile supuse la contribuțiune de casă. Dacă deteriorarea s'a considerat deja la fixarea dării de casă, atunci la fixarea bazei pentru contribuțiunea de venit, nu se mai poate computa și în spesele întreprinderii.

Suma amortisată din edificii și imobiliile, din mașini, unelte și alte utensilii, pentru deteriorări, ori depuse în fondul de rezervă, spre întregirea valorii trebuie făcută evident în bilanț sub o rubrică deosebită, căci dacă s'ar lua mai târziu dela această destinațiune și s'ar întrebuința pentru alt scop, sau s'ar plăti acționarilor, trebuie supusă la dare.

7. Sumele arătate în bilanț ca pretensiuni neincassabile. Aceste încă trebuie ținute în evidență și devenind în parte sau în total incassabile, au să fie introduse separat în venite pentru a fi supuse la contribuțiune.

Ca pretensiuni dubioase sau neincassabile se pot considera numai acelea, cari au fost recunoscute de atari prin adunarea generală a societății, și sunt trecute în bilanț pentru amortisare, dar nu și acelea cari cu timpul vor deveni dubii sau

neincassabile ; de asemenea nici sumele date fondului de rezervă pentru perderi.

8. La societățile de asigurare :

a) rezerva de premii transpusă pe anii următori pentru acoperirea risicului curent, și

b) sumele de desdaunare stabilite pentru pagubele întâmplate, dar nesolvite până la încheierea anului.

9. Salariile directorilor, funcționarilor și servitorilor, apoi sumele ce primesc directorii și membrii direcțiunii pentru marcele de prezență ; în fine la societățile de asigurare proviziunea agenților.

Tot aci aparțin competențele membrilor comitetului de supraveghiere și tantiemele direcțiunii și ale funcționarilor, cari cad sub contribuțiunea de câștig cl. III.

10. La reuniuni de caritate sau de alimentare, de anticipațiune și în genere de ajutorare, cari în sensul statutelor își adună capitalul de afaceri numai din contribuiri fundamentale ale membrilor în rate de cel mult 4 fl. lunar sau 1 fl. săptămânal, și cari nu-și extind operațiunile la alt câștig sau alte ramuri de venit, ce ar trece peste sprijinirea, ajutorarea, oferirea de anticipațiuni sau împrumuturi membrilor lor : până la 6% interese după părțile fundamentale plătite membrilor asociațiunii.

Sumele ce compet directorului asociațiunii, membrilor consiliului de direcțiune și funcționarilor pentru marcele de prezență și ca tantieme, considerându-se de remunerațiuni din câștig, sunt supuse în tot cazul la contribuțiune de câștig cl. III pe baza § 16 art. de lege XXIX din 1875.

Acele asociațiuni de ajutorare, cari primesc afară de depunerile regulate lunare sau săptămânale ale membrilor, și deposite spre fructificare (dela ori-cine), sunt obligate la plățirea dării de venit după întreg venitul lor anual curat ; deci nu se bucură de avantajile acordate în § 4 punct 10 al art. de lege XXIV din 1875 și respective de favorul art. de lege LX din 1880, § 1.

Asociațiunile obligate la dare de seamă publică, cari în sensul statutelor primesc deposite, și cari plătesc acționarilor sau membrilor din venitul curat numai interese după acțiunile

sau după taxele de membri, iar prisosul câștigului îl întrebuintează pentru scopuri de utilitate publică, sunt obligate să solvească contribuțiune după întreg venitul lor curat (hotăr. judec. financ. Nr. 310 din 26 Martie 1885).

După venitul satorit pe baza §§ 3 și 4 se plătesce de fie-care sută fiorini (doue sute coroane) 10 fiorini (douedece cor.) contribuțiune de venit, din cari se compută 70% ca contribuțiune de stat și 30% ca contribuire pentru desărcinarea pământului (§ 5).

În fostul confiniu militar se plătesc de fie-care sută, șapte fiorini contribuțiune (art. de lege XXXVII din 1886 § 3.)

Dela contribuțiunea de stat (inclusive cele 30% pentru desărcinarea pământului) mai este a se plăti contribuțiunea generală supletorie de venit.

Institutele obligate la dare de seamă publică nu pot de-trage pentru calcularea dării din venitul anual pozițiile cu-prinse în bilanț sub numirea: contribuțiune de stat, arunc comunal, erogatele pentru scopuri de binefacere, sumele în-trebuțate pentru fondul de rezervă și de pensiuini.

Obligământul de a plăti dare, începe cu 1-a a luni ur-mătoare datei înactivării întreprinderii, și înceată cu finea acelei luni în care întreprinderea și-a sistat activitatea (§ 6). La societățile în licuidațiune nu înceată obligământul de a plăti contribuțiune cu sistarea afacerilor, ci numai cu încheerea licuidațiunei.

II. Contribuțiune de interese și rentă.

În sensul artic. de lege VII din 1883 § 1, institutele de credit și cele cari cultivă ramul depositelor spre fructificare, sunt obligate a solvi contribuțiune de interese și rentă pentru venitul ce rezultă din capitalele plasate spre fructificare: pe asemnate, libele de depuneri și în cont curent.

Contribuțiunea aceasta face 10% dela interesele ce se plătesc deponenților sau se adaugă la capital, iar după această contribuțiune nu se poate socoti, nici dare de venit supletorie nici aruncuri.

Venitul dela astfel de capitale nu sunt datori să-l fasio-neze proprietarii, ci institutul, care are să și solvească această contribuțiune, și anume:

a) despre suma intereselor plătite în decursul fie-cărui cuartal în ziua ultimă a lunilor Martie, Iunie, Septembre și Decembre, dar cel mult până în 5 a lunii viitoare.

b) despre suma intereselor capitalisate la fie-care jumătate de an până în ultima Ianuarie și Iulie.

Institutele au însă dreptul să rețină la plătirea intereselor această dare sau să o subtragă la capitalisare (art. de lege VII din 1883 § 3).

III. Contribuțiune de câștig (*Kereseti adó*) (cl. III și IV).

Societățile și asociațiunile sunt datoare să fasoneze competențele funcționarilor lor și să solvească contribuțiunea de câștig, având dreptul să o incasseze dela acestia.

După salarii, întregiri, adaosuri excepționale pentru scumpe, ajutoare și remunerațiuni este a se plăti contribuțiune de câștig cl. IV (art. de lege XXIX din 1875, § 5 punct 3).

Scutiți de contribuțiune de câștig cl. IV sunt: banii de cuartir, diurnele, paușalul pentru cal, competența de sare și în genere astfel de paușal, a cărui beneficiare e împreună cu anumite erogațiuni oficiale (legea cit. § 5).

Dacă e fixată pentru membrii direcțiunei și ai comitetului de supraveghiare o remunerațiune anuală, fie în statutele societății, fie de adunarea generală, într'o sumă hotărâtă stabilă; această remunerațiune fixă încă este supusă la contribuțiunea de câștig cl. IV.

Iar dacă directorul n'are salar anual fix, și atât el cât și membrii direcțiunei și ai comitetului de supraveghiare, nu capătă taxă după marcele de presentă, ci în sensul statutelor numai un anumit procent din venitul anual ca remunerațiune: suma primită ca remunerațiune este supusă la contribuțiunea de câștig cl. III (hotăr. jud. adm. fin. din 17 Septembre 1884 Nr. 73).

IV. Contribuțiune de pământ.

Institutele financiare și societățile pe acțiuni sunt obligate a solvi după realitățile lor contribuțiune de pământ, care face 25·5% din venitul curat catastral, din cari 17·1% se compută în dare de pământ iar 8·4% ca contribuire pentru desărcinarea pământului (art. de lege XLVI din 1883, §. 1).

Din cele de până aci rezultă, că societățile pe acțiuni obligate la dare de seamă publică, sunt supuse la următoarele contribuțiuni:

a) contribuțiune de venit, pentru care trebuie făcută fașiune în fiecare an și care se solvesce în 4 rate quartale;

b) contribuțiune de interese, pentru care are să se facă fașiune trilunară și semestrală, cu care ocaziune trebuie să se și plătească;

c) contribuțiune de câștig cl. IV după salariile personalului pe baza consemnării, ce au să o subștearnă societățile direcțiunii financiare la începutul fiecărui an, cuprinzând pe toți funcționarii și servitorii cu salariile lor pe a. c. Această dare se solvesce în 4 rate, dar societățile au drept să o încasseze dela personalul lor în 12 rate lunare;

d) contribuțiune de pământ și casă, se fixează tot pe baza fasionării din 3 în 3 ani și se plătesce în 4 rate;

e) ecuivalent, (darea ce o încassează statul dela societățile pe acțiuni după averea lor imobilă) face $\frac{3}{10}\%$ dela valoare și se statorcesce din 10 în 10 ani;

f) contribuțiune de circulațiune a efectelor*).

Pentru fașiunile de sub a—e există tipărituri întocmite cu rubricile necesare, cari se dau gratuit.

Fasiunea despre venitul supus la contribuțiune al societăților pe acțiuni are următoarele rubrici:

1. Restul de profit transpus din anul expirat.

2. Spesele de fabricațiune, administrațiune și manipulațiune. În sensul art. de lege XXIV. din 1875, §. 4 p. 5, 6 și 9 vin înșirate sub rubrica aceasta: salariile, banii de quartir, chiria, recuisitele de cancelarie procurate, tipăriturile, speșele de luminat, încălzit și poștă.

3. Venitul după averea imobilă însărcinată cu dare de casă sau de mine. Acesta este a se introduce cu suma arătată în contul de Profite și Perderi, adecă numai venitul ce rămâne după subtragerea dării și a speselor pentru reparaturi (§. 4 p. 1).

4. Interesele libere de contribuțiune. Despre aceste interese tractează tot art. de lege citat §. 4 p. 1 și art. de lege

*) Conf. „Rev. Ec.” Nr. 10 an. II.

XXX din 1889 §. 10. De acestea se țin atât interesele dela anumite efecte publice, cât și interesele (dividenda) după acțiunile străine, precum și 70% din interesele sumelor depuse spre fructificare la alte institute de bani.

5. Interesele obligațiunilor cu prioritate emise de societate (§. 4 p. 2 conf. contului de profite și perderi).

6. Interesele împrumuturilor ipotecare contractate de societate (§. 4 p. 3).

7. Interesele capitalelor străine plasate în afacere. Între acestea numărăm interesele depunerilor spre fructificare în libele și în cont curent, interesele de reescompt, interesele împrumuturilor luate pe efecte, interesele scrisurilor fonciare proprii arătate în contul profite și perderi (§. 4 p. 1).

8. Spesele avute la prima organizare a afacerii (spesele de fondare) anume suma amortisată din venitul curăț (§. 4 p. 4).

9. Spesele pentru reparaturi la mobilier, unelte, mașini, întru cât nu sunt cuprinse în punct 2 (§. 4 p. 5).

10. Sumele date fondului de rezervă pentru procurarea de mașini, mijloace de fabricațiune și alte recuise (§. 4 p. 6).

11. Sumele amortisate ca pretensiuni neincassabile (§. 4 p. 7).

12. La societățile de asigurare :

a) daunele solvite ;

b) rezerva pentru daune ținută în suspens (§. 4. p. 8 b).

c) rezerva de premii a anilor următori ;

d) cuota de câștig a celor asigurați pe viață ;

e) competența de timbru ;

f) spesele de acuirare (provisiunile agenților).

13. Tantiemele și mărcile de prezență statutare. În rubrica aceasta se introduc tantiemele și mărcile de prezență ale membrilor consiliului de administrațiune și supraveghiare, tantiemele funcționarilor și servitorilor.

14. La asociațiunile, cari își adună capitalul exclusiv din contribuiri fundamentale, 6% interese ale părților fundamentale, dar se pot subtrage numai interesele, cari de fapt s'au solvit.

15 Contribuțiunea de interese plătită în sensul art. de lege VII din 1883, precum contribuțiunea după interesele de depuneri în libele sau cont curent.

Lângă această fasonare trebuie acuse specificări despre erogatele de sub Nri 2, 3, 6, 12 f., și 13.

Totalul acestor rubrici ne dă suma, ce vine subtrasă din venitul brut; lângă acest rest vine adaosă sporirea fondului de rezervă și pensuni și astfel aflăm suma venitului curat pe un an, care adunat lângă venitul din cei 2 ani precedenți aflat tot în modul acesta, și dividat cu 3, formează media după care se fixează în fie-care an contribuțiunea de venit de 10%.

Celalte dări indirecte și aruncuri se compută în procente anumite dela contribuțiunea directă.

Tot în această tipăritură se fasonază venitul supus la contribuțiunea de câștig cl. III și anume:

1. Tantiemele și mărcile de prezență (a se vedè mai sus p. 13) și
2. Tantiemele socotite în cont.

Dela aceste erogate se calculează 10% contribuțiune de câștig fără alte adaosuri.

Institutele **Bce** emit obligațiuni cu prioritate sau au contractat împrumuturi ipotecare, au să fasoneze sumele solvite ca interese (a se vedè p. 5 și 6), deoarece acestea sunt supuse la darea de interese (10%).

Darea de câștig cl. IV după salariile directorului, funcționarilor și servitorilor (eventual a membrilor consiliului de administrațiune, dacă au plată anuală fixă) se calculează după următoarea scală:

după un salariu de C. 200 = C. 2—	după un salariu de C. 2600 = „ 42—
„ „ „ „ „ 400 = „ 4—	„ „ „ „ „ 2800 = „ 46—
„ „ „ „ „ 600 = „ 6—	„ „ „ „ „ 3000 = „ 50—
„ „ „ „ „ 800 = „ 8—	pentru ceea-ce trece peste 3000 C și anume
„ „ „ „ „ 1000 = „ 10—	dela C 3200— 5000 de fiecare 200 C câte6 C.
„ „ „ „ „ 1200 = „ 12—	„ „ 5200— 6000 „ „ 200 „ „ 8 „
„ „ „ „ „ 1400 = „ 14—	„ „ 6200— 7000 „ „ 200 „ „ 10 „
„ „ „ „ „ 1600 = „ 22—	„ „ 7200— 8000 „ „ 200 „ „ 12 „
„ „ „ „ „ 1800 = „ 26—	„ „ 8200— 9000 „ „ 200 „ „ 14 „
„ „ „ „ „ 2000 = „ 30—	„ „ 9200— 10000 „ „ 200 „ „ 16 „
„ „ „ „ „ 2200 = „ 34—	„ „ 10200— 11000 „ „ 200 „ „ 18 „
„ „ „ „ „ 2400 = „ 38—	„ „ 11200 — în sus „ „ 200 „ „ 20 „

E de observat că sume mai mici de cât 200 Cor. rămân neconsiderate (art. de lege XXIX din 1875 § 26).

Nu avem pretenția de a fi eshauriat prin articolulul present tot ceea ce se referă la contribuțiunea societăților pe

acțiuni și a asociațiunilor obligate la dare de seamă publică, căci multe vor fi rămas neamintite; cu toate acestea sperăm, că am contribuit cu ceva la înlesnirea fasionărilor de dare, mai ales că nu scim ca să fi apărut în limba română vr'o scriere, care să se ocupe în special cu aceste soiuri de dare.

— 11.

Despre registrele comerciale.

Fie-care comerciant este obligat a purta registre, din cari să se vadă deplin *afacerile sale comerciale* și *situația averii sale* (§ 25 al legii com.). Comerciant însă, în sensul legii comerciale, nu este numai acela, care poartă comerț în mod profesional, ci legea aplică dispozițiile ei cu privire la comercianți și asupra societăților comerciale, și chiar și asupra statului (§ 4 al legii com.). Deci este evident, că noțiunea de drept comercial cu privire la comerciant este mult mai vagă, decât noțiunea politică, și deci chiar statul ca persoană juridică, când poartă afaceri cu căi ferate, fabrici, etc., — în sensul legii este comerciant.

Fie-care comerciant (§ 28 l. com.), anume și acela, care nu este obligat a-și improtocola firma, este obligat a purta registre. Acest obligament cu toate acestea este numai *moral*, căci legea nu stabilește mijloace coercitive, când această datorință se desconsideră, după-cum aceasta d. ex. se prevede la neconsiderarea normelor pentru improtocolare (§ 21 l. c. prevede amendă până la 500 fl. în asemenea cazuri). Numai indirect s'a creat o coercitivă în procedura concursuală și în legea penală, deoarece când nu s'au purtat registre de loc sau numai în mod defectuos, concordatul silit este inadmisibil, și se consideră documentat delictul de bancrută frauduloasă, punibilă cu pedepse aspre de temniță.

Obligamentul legal de a purta registre și socoteli asupra averii proprii private, e la tot cazul excepțional. În schimb însă și comerciantul se bucură de drepturi excepționale, căci conform §-ului 31 l. c., registrele sale, dacă sunt purtate în ordine, au putere de dovadă, care altfel o posed numai documentele redigiate de către oficii sau de persoane oficiale. Documentele particulare (de acestea se țin și registrele comerciale), după principiile de drept generale, nu dovedesc nici când *pentru ei totdeauna contra* autorului lor. Dealtcum registrele comerciale nu sunt pe deplin coordonate registrelor publice, deoarece celor din urmă le este recunoscută *necondiționat* deplină putere de dovadă. La registrele comerciale depinde de chibsuința judecătorului, dacă le recunoaște putere de dovadă: deplină, pe jumătate sau nulă, după-cum din cas în cas s'a constatat ordinea în care au fost purtate. Putere de dovadă deplină numai atunci li se poate recunoaște, când ordinea registrelor purtate este observată atât în formă, cât și în merit. În formă: dacă registrele sunt legate, provădute cu numeri curenți în pa-

gini (sau folii), dacă sunt purtate în o limbă vie, nu cuprind spații goale, nici ștergeri sau contări ilegibile, sau corese, prin ceea-ce ar deveni dubiu timpul în care s'a făcut corectura. În merit: când din registre se pot vedea pe deplin transacțiunile efectuate, și situația averii, și din acelea se pot controla corespondențele sosite și trimise (cele din urmă în copie). Dacă ordinea este observată sau nu, aceasta numai o expertisă specială o poate constata.

Din punct de vedere de contabilitate, la fie-care întreprindere sunt necesare cel puțin două registre; un registru chronologic, în care se notează mai întâi (prima-notare) *toate* transacțiunile și schimbările de avere după-cum urmează în ordine chronologică, deci: *Prima-Nota* (sau jurnal, diar, memorial, manual, brouillon, etc.). Al doilea registru este synchronistic, arangiat după singuraticile specii de avere în folio: *Registrul Conturilor*.

Prima-Nota — contarea fundamentală — conține prin urmare titlul de drept, cu toate specificările, pe când Registrul Conturilor, care se bazează pe Prima-Notă, primesce numai singur titlul de drept prescurtat.

Prima-Nota fără Registrul Conturilor ar fi un nonsens. Căci, deși în aceea s'ar găsi ordinea chronologică și specificarea transacțiunilor, totuși ar fi imposibil să se facă evident atât proporțiunea individuală de datorii, cât și singuraticile active efective, — fără de a extrage sau de a face adițiuni.

Un registru de conturi fără Prima-Notă de asemenea ar fi fără scop, deoarece-ce cazul de transacțiune, care s'ar conta imediat în diferitele conturi, ce sunt atinse prin acela, nu s'ar găsi nicăiri în totalitatea sa.

Cu minimalul de două registre — Prima-Nota și Registrul Conturilor — se va putea satisface numai trebuințelor pentru afaceri de tot mici. La întreprinderi mai mari este necesară o divisiune a muncii, deoarece-ce un singur individ nu poate presta lucrările de contabilitate. Dar chiar când aceasta ar fi posibil, nu se poate da amintitelor două registre o mărime care să facă practicabilă manipularea lor.

Prima-Nota. Fie-care transacție de afacere se efectuează sau prin numerar sau în credit (une-ori parte în numerar parte în credit). Prima-Nota deci de regulă se împarte în două; Prima-Nota pentru transacțiuni în credit, pe scurt: Prima-Nota, și în Cassa-Prima-Nota, pe scurt: Registrul de Cassă (Journalul de Cassă). Când principial nu se fac transacțiuni pe credit, preste tot sau numai sporadic (administrațiune de stat), atunci există numai Cassa-Prima-Nota. Transacțiunile de credit cari se ivesc sporadic, în cazul amintit se vor face evidente în Registrul de Cassă în mod transitor. Anume, cazul de transacțiune se tractează atât ca percepțiune cât și ca erogațiune. Prin aceasta nu se alterează controla asupra stării Cassei, și cazul se intercalează în cronica transacțiunilor. De altă parte Prima-Nota pentru transacțiuni de credit se poate dismembra după necesitate. Deci Prima-Nota, e registrul primelor notițe, care are destinația să primească specificarea completă a casului de transacțiune; este recomandabil cu toate acestea a elimina din Prima-Notă specificările mai pe larg. Prin aceasta se ușurează găsirea mai repede a unui cas de transacțiune. Astfel este suficient

a inscrie în Prima-Notă: *contrahentul, titlul de drept* și acele cifre, din cari se poate calcula suma indusă a debitului sau a creditului. Pentru celelalte detalii se poartă registre auxiliare, la cari se face provocare în Prima-Notă. Astfel de registre auxiliare, cari servesc Prima-Nota, sunt d. e. registre de facturi și de calculațiune, precum și inventarul.

Registrul Conturilor. Registrul Conturilor, după-cum s'a spus deja, este destinat pentru a ține evidență asupra averii după obiecte. În afaceri mai mari un singur Registru al Conturilor ar fi prea voluminos. Din această cauză, după-cum există și obiectele de avere, se poartă: registre de cassă, de mărfuri, de efecte, de cambii (rimesse) și de trate (accepte proprii), iar pentru relațiunile de datorii individuale un registru de conturi curente (Salda-Conti).

Registrul de cassă aparține registrelor de conturi curente, când Prima-Nota primesce *toate* specificările, deci și detaiurile cassei. În cazul acesta registrul de cassă, ca registru de cont, va conține numai titlul de drept fără detaiuri (pe o singură linie în text). Registrul de cassă din contră va fi Prima-Notă și registru de cont totdeodată, când afacerile per cassa se tractează numai în registrul cassei, fără ca acelea să se primanoteze alt-undeva. Atunci registrul de cassă va conține și detaiurile transacțiunilor, fiind o „Cassă-Prima-Notă“.

Dacă în registrul conturilor se pun față în față numai cantitățile după obiecte la intrate și eșite, atunci acela are de scop numai scontrarea cantității efective. De aceea și nomenclatura des folosită de scontrul cassei, cambiilor, mărfurilor, efectelor este bine justificată.

Dacă în Registrul Conturilor se pune costul (spese, perdere) față în față cu dobânda (venit, profit), după fie-care obiect, atunci prin aceasta se intenționează constatarea câștigului la fie-care obiect. Dacă în registrul Conturilor sau în mai multe registre se inscriu atât cantitățile cât și costul și profitul lor, din aceasta rezultă o evidență dublă asupra averii și anume:

- a) prin prețuirea resturilor de cantități din registre;
- b) prin combinațiunea venitului total cu averea dela început, respective cu averea de mai înainte. Căci este axiomatic, ca averea curată dela început, plus profitele ulterioare sau minus perderile de mai târziu, să dea ca rezultat averea curată finală.

Evidența simplă a cantităților va arăta averea numai în mod simplu (metodul comptabilității simple); comptarea după cantități și după venite din contră va arăta averea în mod dublu (metodul comptabilității duple). Este o consecuență naturală a registrului dublu (cantitate și venit), că fie-care transacțiune, cu privire la *suma în bani*, se va conta în două conturi (dublu), dintre care unul din aceste conturi, este contul Cassa (sau surogatul de bani care substitue cassa), sau un cont personal.

Celalalt va fi un oare-care obiect, care a cauzat aceste spese sau acest câștig, căci orice transacție se poate face numai per cassa sau în credit. Contul Cassei și al Prima-Notei sunt numai o socoteală de cantități, pentru că acestea după natura lor nu pot să dea venite. De comun

dupla contare după *sumele în cifre* se consideră deja de caracteristica dopiceii, deși nu este admisă o contare cantitativă a tuturor obiectelor de avere.

În Registrul conturilor al comptabilității duple, *Maestrul* (Cartea Mare), se contează după sumele în cifre de două-ori, și acolo obiectele de avere sunt contate numai după venit (spese, dobândă). Pentru evidența cantitativă a obiectelor servesc scontrii diferiți, cari în modul acesta întregesc și încadrează *Maestrul*.

Unde se găsește numai comptabilitate simplă, *Maestrul* se numește și *Salda-Conti*, care după-cum se știe nu conține decât conturi personale. Din cele espuse până aci rezultă, că purtarea în ordine a registrelor, din punct de vedere material, pretinde purtarea cel puțin a unei *Prima-Note* pentru transacțiunile comerciale efectuate, precum și purtarea cel puțin a unui registru de conturi, care să țină evidența cantităților, acest din urmă în scopul eruării situației financiare. Astfel legislațiunea se găsește în perfectă armonie cu recerințele de comptabilitate, deoarece-ce de regulă se poartă mai multe registre de conturi, și anume un *Salda-Conti* (*Maestrul compt. simple*) pentru referințele personale de datorii, precum și scontrii pentru cantitățile efective, a căror specie se orientează după bransa afacerii. Cu privire la purtarea în ordine în sensul legii se recer: *Prima-Nota* (*Cassa*, și *Prima-Nota ca atare*), *Salda-Conti*, *Scontrii*.

Nominativ prescise sunt: inventarul (§ 26 l. c.) și cartea copiilor de corespondențe (§ 20 l. c.). *Maestrul dopiceii*, a cărui caracteristică este conatarea dublă după cifre și constatarea *venitului după fie-care obiect*, precum și a întregii masse de avere, nu este o cerință după lege.

Din contră se poate susține, că registrele comerciale, cari dau substratul pentru socoteli pupilare, sunt a se purta după principiul dopiceii. Căci încheierea astorfel de socoteli trebuie să arete, în ce costă *venitul curat* sau *pierdere*, ceea-ce numai prin sistemul comptabilității duple se poate face. Este deci regretabil în interesul public, că legea nu prescrie apriat sistemul comptabilității duple.

Deoarece-ce la comptabilitatea simplă se registrează numai cantități, însă nu și profitele și perderile ivite, venitul general rezultă numai în total prin comparațiunea averii finale curate cu averea dela început (de mai nainte). Cine începe o întreprindere de 5000 fl. și nu a mai făcut ulterior vârsăminte în bani sau naturalii, iar la încheiere posedă 6000 fl., natural că a profitat 1000 fl., căci averea finală este totdeauna averea dela început înmulțită cu profit, sau redusă prin pierdere.

Diferența a doue averi curate, comparate, cuprinde venitul pentru un period de timp, care este închis de cele două averi neto, comparate. *Cum* s'a născut succesul total, la cari obiecte anume profite, la cari au fost perderi, nu se poate constata prin comptabilitatea simplă.

Prin urmare, dacă în casuri de bancrută se delătură un scontro, iar cu acela și starea respectivului activ, o astfel de malversațiune nu se va pute recunoasce din pierderea totală comparată și evaluată, deoarece nu-

mai dopica poate documenta succesul întreg. Succesul întreprinderii, după cum acela rezultă din comparațiunea a doue averi curate, este tocmai o mărime compusă din profite și pierderi de afacere, precum și din intrate și eșite.

Pentru ca din venitul întreg să se poată cunoaște venitul afacerii, trebuie ca eventuale versăminte nouă de capital — fie acelea în bani sau în natură, — să se detragă din profit, iar la pierdere trebuie adause. În mod contrar se va purcede cu capitalele detrase din afacere, cari nu au servit scopurile afacerii. Cam în felul versămintelor ulterioare vor trebui tractate și pierderile referitoare la interesele capitalului investit în întreprindere, remunerația muncii întreprindătorului, etc.

După prof. Scherber de *Erm. Borgia*.

V i n u l .

Vin numim beutura preparată din sucii strugurilor prin ferbere, fermentațiune alcoolică. Ferberea sucului de struguri urmează fără să se mai adaogă ceva, ea nu recere manipulațiuni grele deosebite, nici aparate complicate, ca spre exemplu fabricațiunea berei sau a spirtului. Rolul principal la prepararea vinului îl joacă cultura viței. Feliul viței, feliul pământului, pozițiunea viei, precum și mergerea timpului, au mai mare influință asupra formării și asupra calității vinului decât prepararea lui din sucii strugurilor.

Cultura viței de vie și prepararea vinului e cunoscută din timpurile cele mai vechi. Unde a crescut vița mai întâiu nu se știe cu siguranță; ea crește sălbatică în Europa, Asia și America și se cultivă în toate părțile pământului. Îi merge bine în zona mai caldă moderată, în părțile tropice numai la înălțimi mai mari; ea are lipsă de umezeală moderată și pe timpul coacerii strugurilor mai are lipsă de multă arșiță de soare pentru formarea zăcharului. Vița de vie prosperează în pământul cald, poros, pufăios, bogat în săruri de kali și fosfor, mai cu seamă îi merge bine acolo, unde substratul e vulcanic.

În fruntea țărilor, cari se ocupă cu cultivarea vinului, stă Franția; ea a produs în 1890 și tot așa în cei din urmă 10 ani câte 10 mil. de hectolitri pe o extensiune de 2 mil. hectare. În anul 1875 a produs 83 mil. hl. Apoi urmează Italia și Spania, Austro-Ungaria și în fine Germania și România. Asia mică produce mai cu seamă rosine (stafide).

Pe lângă vinurile curate naturale, se găesc în comerț cantități mari de vinuri îmbunătățite în mod artificial, sau cari sunt preste tot artificiale; în special Franția își acopere lipsa cea mare în produsul natural (cauzată prin filoxeră) prin producerea de vin din trevere (tescuină), etc., cu zăchar și spirt rafinat. Industria de vin a Franței în anul 1890 a consumat 33 mii tone de zăchar (o tonă are 1000 chlgr.) Legea despre vinuri din anii trecuți permite și la noi adaogarea de zăchar curat înainte

de ferbere. Spirt rafinat se adaugă mai cu samă în Spania în cantități mari vinurilor grele și tari, destinate pentru export (Malaga, Șerri). Cultura de vin în Franția a decăzut de când filoxera a pustii vitile. Totuși s'a înlocuit încâtva pierderea aceasta enormă prin plantarea din nou cu viță americană. Tot așa e ruinată aproape total, tot prin filoxeră, recolta din Ungaria. Germania până acum a suferit foarte puțin.

Filoxera e cunoscută de mult în America, unde trăia pe vița de vie de acolo. Aceleia nu-i strică. Introducându-se insectul acesta cu vița de vie d'acolo și la noi, vițelor noastre le strică. — Filoxera se ivesce la rădăcini, trunchi și pe frunze; în și pe pământ, în diferite forme, în parte și cu aripi; cu ochiul liber abia se poate vedea. Vitile atacate trebuiesc nimicite imediat și statul despăgubesc pe proprietari. Vițele se ard, pământul se stropesc cu carbon sulfurat și cu păcură, cari omoară insectele. Ceva sigur ce omoară insectele, fără să strice vițelor, nu s'a aflat încă. Rezultat relativ bun a avut și are supravegherea negoțului cu viță, în urma propunerii comisiunii internaționale pentru vițe de vie. Alți inimi ai viței sunt: un fung-burete mărunt, numit *Oidium Tucherii*, care se nimicesc prin afumare cu pucioasă, și peronospora, care atacă frunzele, se poate nimici prin stropire cu ajutorul unei proaște, anume cu o soluție de 2% sulfat de cupru (peatră vânăta). Mai este apoi un vermuț mic, care se viră în boabe în decursul creșterii acestora și care cauzează putreziciunea.

Strugurele viței constă din cotor, pepten, cotorășele boabelor și din boabe. Boaba constă dintr'o învelitoare și din coaje (adecă 2 coji), suc (zeamă) și simbur. Asupra compoziției vinului nu influențează numai conținutul boabelor, ci după cum se prepară mustul, mai mult sau mai puțin și celelalte părți ale strugurelui. Sucul boabelor face cam 94—97% din greutatea totală a boabelor, 85% din greutatea strugurului și conține între 10 și 30% zahăr, Dextrosă și Levulosă, precum și urme de Inosit (numit și zahăr de muschi, un fel de zahăr, care se află de regulă numai în corpurile animale; în cantități mai mari se află în muschii oamenilor bețivi).

Dintre acrimi mustul conține mai cu seamă așa numita acrima vinului — acid tartaric, *Weinsteinsäure*, *borkösav*, — și aceasta mai cu seamă în legătură cu *Kalium*, sub numirea de *Kaliumbitartrat*, peatră de vin, *Weinstein*, *borkó* (cam 0.5—10%). Se mai află acrima de mere și ceva acid butiric. Cantitatea de albumină e sub 1%. Mai conține ceva Pectin și corpuri mlăcoase (flegmoase).

Cojile boabelor, în special ale celor vinete și roșii, sunt bogate în tanină, 1—1½%; conținutul boabelor e liber de tanină. Tot exclusiv în cojile boabelor se află culoarea boabelor roșii și vinete. Peptenele (cotorul) conține multă tanină și ceva peatră de vin, zahăr însă de fel. Dacă ferberea, fermentațiunea, se face laolaltă cu cotoarele, vinul capătă un gust știros și neplăcut, din cauza multor tanine și a produselor formate din discompunerea chlorofilului (culoarea verde a tuturor plantelor). Simburii boabelor conțin 4—6% tanină și 10—18% oleu gras, numit oleul simburilor de struguri (oleu eteric).

Formarea zăcharului aflător în boabe se întâmplă în frunze (foi), de unde apoi împreună cu zeama trece în boabe. Cât timp boabele sunt tari (din cauza corpurilor pectinoase) cantitatea de zăchar e foarte mică — mare însă cea de acrimă de mere și de acrimă de vin. Cu înmuiarea pe la finea lui August, se mărește cantitatea de zăcharului; la început se formează mai numai Dextrosă, care e un fel de zăchar ce se mai numește și zăchar de șterc, de poame, glucosă, glycosă; se obține și pe cale artificială prin ferberea făinei de grâu cu acid sulfuric diluat (vitriol). După amintita Dextrosă se formează Levulosă, tot un fel de zăchar, mai mlăcos, aflător mai cu seamă în fructe, — așa că pe timpul culesului e cam tot atâta Dextrosă câtă și Levulosă. Cu înmulțirea zăcharului în boabe, acrima începe a dispăre; cea de mere (acidul malic), de tot, cea de vin se leagă tot mai mult de Kali, formând așa numita peatră de vin, despre care am amintit deja. Culesul se întâmplă atunci, când conținutul de zăchar e mai mare, pe la finea lui Octombrie sau începutul lui Novembre. În strugurii culeși scade zăcharul, fiind-că evaporază însă și apă, nu se observă pierderea aceasta relativă. Boabele putrede n'ar trebui să ajungă sub teasc, fiind-că strică bunătatea vinului.

Dintre toți bureții, mucezeala și altele ce atacă boabele, numai așa numita rugină, un fel de mucezeală, se suferă bucuros, fiind-că produce o aromă plăcută, deși discompune din zăchar.

Boabele mai întâiu se sdrobesc, apoi se store în teasc; sucul care curge se numește must. Deschiderea s'au sdrobirea se face cu ajutorul unui pisător (sdromș) de lemn, sau unde sunt mori anume pentru acest scop, cu nisele suluri.

La vinul roșu, unde fermentația începe îndată după sdrobire, de regulă se sdrobesc numai boabele, prin urmare aceste se desfac (culeg) de pe cotor cu scopul să se ferească vinul de gustul rău al sucului stors din cotoare.

Cu cât se store strugurii mai iute după cules, cu atât vinul devine mai bun; mustul care curge întâiu e mai bun, decât cel stors.

Strugurii negrii și roșii nu se store imediat după cules, ci numai după ce au fert puțin, ca să treacă și culoarea din coaja boabelor în vin; tot atunci trece și tanina din coji în vin. Strugurii negri sau roșii, storși până n'au început a ferbe, dau must și vin alb. Din struguri se obține cam 60—90% must. Conținutul de zăchar în must îl constatăm cu areometre numite pentru scopul acesta și probe de must (Mostwaage). Ce rămâne în teasc, — tescuina — se mai numește și trevere.

Deja la câte-va oare după ce stă mustul, începe a se tulbura și a fermenta, a ferbe, în urma desvoltării germenilor de drojdii, cari se află pe boabele și cotoarele strugurilor, precum și în aer, și cari se înmulțesc enorm în mustul, care conține multă albumină și alte corpuri cu cari se pot hrăni. Ferberea decurge în țările sudice de regulă la o temperatură de 15—30°, afară în curte, la noi la 10—12° în pivniță. Cu cât e temperatura mai înaltă, cu atât ferberea e mai tare, mai violentă. La temperatură prea scădută, rămâne zăchar nedescompus, și aceasta dă ansă la ferberi ulterioare. La temperatură moderată procesul decurge mai uniform și fără

pedecă, asemenea la temperatură moderată 100 părți de zăhar dau cu ceva mai mult alcool, de cât la temperatură înaltă, la care se ivesc produse laterale în cantități mai mari la fermentațiune. Drojdiile constau din mai multe feluri de germeni (fințele mici cari cauzează ferberea); aceștia sunt mai cu seamă *Sacharomices ellipsoideus* și *Sachar. apiculatus*, acesta din urmă predomină la începutul ferberii. Bacteriile de regulă nu se pot desvolta în mustul acru, numai cele ale oțetului (*Mycoderma aceti*), dacă stă în contact prea mare cu aerul. Muzezeala aflătoare pe boabe se nimicește prin înmulțirea tare a drojdiilor. În timpul mai nou s'a început cu introducerea culturilor curate de drojdi de vin, cari se adaogă mustului. Drojdiile sêlbaticie în forma aceasta nu ajung la dezvoltare și vinul devine mai tare și mai aromatic. Ferberea, fermentațiunea, decurge — am putea dice — în 2 (douë) perioade: ca ferbere principală și ca ferbere ulterioară. Principala durează 3—14 zile, ba și mai mult. Ca vase în cari ferbe mustul, în cele mai multe țeri se folosesc buți, al căror dop (astupuș) e luat, — vrana nu e astupată. Vinul roșu ferbe întâiu cu cotoare cu tot; acidul carbonic (beșicutele), care se ridică cătră suprafață, împinge și cotoarele la suprafață, ear acestea stând deasupra mustului, formează așa numita *pălărie*, și easă și afară din must; ca să nu se înăcrească apoi când se așează strugurii în bute, se fixează în lați, ca să nu se poată ridica.

După ce a trecut prima ferbere violentă (tare) cu dezvoltare de mult acid carbonic, urmează ferberea posterioară moderată, care durează până cătră anul nou; și anume cu cât a fost mai răcoare în pivniță, cu atât durează mai mult. Vinul alb rămâne tot în buțile în cari a fert, adăogându-se tot vin de acela, ca butea să fie tot plină. Vinul roșu se trage de pe cotoare în altă bute. În decursul ferberii acesteia moderate se așează pe fundul buței drojdi și peatră de vin; aceasta din urmă cristalisează, cu atât mai tare, cu cât e vinul mai tare (alcool). Dacă cineva voesce ca nu tot zăcharul din must să fearbă, să se transformeze în alcool, apoi întreprue ferberea prin aceea, că adaogă spirt, sau că trage vinul numai în parte fert în buți, căroro le-a dat înainte pucioasă multă. Vinul nou, după ce nu mai conține zăchar aproape de loc, și după ce s'a limpețit, se trage în alte buți de stejari și se astupă bine; cu cât sunt buțile mai mari, cu atât se păstrează vinul mai bine în pivniți răcoroase. Vinul acesta încă nu e destul de bun pentru bêt, și nu e matur pentru pus în sticle. Prin stare suferă o serie de schimbări, cari în cea mai mare parte se reduc la procese de oxidațiune.

Prin porii buților petrunde adecă oxigen din aer și totodată evaporează fluiditate, mai cu seamă alcool.

Vinul seacă, se formează un loc cu aer deasupra vinului și locul acesta gol trebuie în continuu umplut iarăși cu vin, căci altcum se incubă muzezeala, floarea. Cu cât e butea mai mică, cu cât e prin urmare mai mare suprafața în proporție cu conținutul, cu atât e mai mare și primirea de oxigen și secarea. Mai tare se poate accelera oxidațiunea și învechirea vinului prin deșertarea mai deasă în alte buți. Buți prin cari nu poate

întra oxigenul aerului și nu poate evapora fluiditatea, cum s'a încercat în ultimii ani în Germania, buți de cement și din sticlă, s'a adevărit de necorespunătoare. În decursul învechirii vinului, albumina se oxidează și se așează pe fund. Vinul destinat pentru pus în sticle nu e iertat să se mai turbure. Și colorile vinului se schimbă; vinul alb devine mai închis, cel roșu mai deschis. Tanina, respective produsele formate prin discompunerea ei, se așează pe fund, luând cu sine și ceva din culoare.

Înainte de toate se desvoltă gustul vinului. Deja în decursul fermentațiunii principale și posterioare s'au format oleiuri mirositoare (Fuselöle) și acide mirositoare; aceste se combină cu timpul, formând corpuri plăcute la gust și miros, singuraticile gusturi se contopesc. De regulă după 1—2 ani vinul e destul de gustos și bun pentru beut; de multe ori însă și numai după mai mulți ani. Altcum timpul când a devenit destul de bun pentru beut, e pentru fie-care fel de struguri altul. Dacă ferbarea mustului în urma temperaturii prea scădute, nu a ajuns la desvoltare suficientă, apoi și bunătaea vinului se poate manifesta foarte târziu. Se întâmplă chiar, că vinul deja limpedit începe primăvara a se mișca în urma desvoltării de acid carbonic solut, din cauza temperaturii mai urcate, sau în urma unei fermentațiuni noue, cauzată de nisce microbi. La un timp anumit stă vinul la culmea desvoltării sale. După timpul acesta se prea învechește și perde iarăși din gustul plăcut. Esterile se înmulțesc, alcoolul se împuținează, parte prin evaporare, parte prin oxidațiune, transformându-se în oțet. Corpurile extractive și peatra de vin se împuținează; vinul foarte vechiu are gust uleios, cam ca o medicină, și e acru. Vinul așa numit copt, adecă cum e mai bun de beut, e nici prea vechiu, însă nici prea nou. Pentru ca să se învechiască mai iute, trebuie tras mai des, se poate face însă lucrul acesta tot numai după ce s'a limpedit; se forțează deci limpedirea în forma aceea ca îndată după tragere se adaogă corpuri limpeditoare. Acestea sunt: Beșică de pește (Hausenblase), gelatină (cleiu), albuș de oue, sânge și lapte, cari toate cu tanina împreună formează precipitat, se așează, luând cu sine toată turbureala. Prea mult din corpul clarificător e însă de evitat, fiind-că toată tanina nu e permis să se precipiteze; ba vinurilor sêrace în tanină, li se adaogă aceasta. În Spania și Germania folosesc așa numitul pământ pentru limpedire (Klärerde), Kaolin, care conține silicate solubile, cari apoi cu vinul acru formează un fel de reci, ce se așază pe fund.

În decursul așezării corpurile fine suspendate în vin, cari cauzează turbureala, cad și ele pe fund.

Și filtrarea s'a adevărit în multe casuri ca folositoare. În Franția folosesc de mulți ani gips pentru limpedire; pe acesta de multe ori îl adaogă deja în must. Gipsul pe lângă că limpedesce foarte bine, face și culoarea vinului roșu mai intensivă și descompune o parte din peatra de vin. Din motiv însă, că o parte din gips rămâne disolvată în vin și gipsul e stricăcios sănătății, adaogerea gipsului de vre-o câți-va ani încoace e cu totul oprită prin lege.

Morburile vinurilor derivă mai cu seamă dela dezvoltarea de fungi, bureți străini, cari se pot incuiba în vin prin folosirea de struguri bolnavi, putreți, precum și prin neglijență (murdărie) la preparare, sau apoi dacă temperatura e prea urcată, sau buțile prea subțiri, în urmarea căreia vinul sacă prea tare.

Înăcrirea, oțetirea vinului o cauzează un fung, burete mărunt (Essigpilz), care se formează și înmulțesce tare în vinuri slabe (sêrace în alcool), și dacă ajung în contact prea mare cu aerul. Puțin oțet se află în fie-care vin. La început de regulă se ivesce pe suprafața vinului mucezeală, floare, în formă de peliță subțire, care oxidează spirtul vinului, formând din el acid carbonic și apă; în cantități mari însă mucezeala amintită formează corpuri streine cu gust rău.

O boală de care se tem toți manipulanții cu vinuri, e stricarea lui (Umschlagen); această boală atacă cu deosebire vinurile roșii, stoarse din struguri roșii putreți, pe timp călduros; e un proces de discompunere, cauzat prin un fel de mucezeală, care seamănă mult cu aceea, care cauzează înăcrirea laptelui, și poate strica cu desevărsire vinul, în așa grad, încât să nu se mai poată direge nici într'un chip.

Îngroșarea, întinderea vinului, constătătoare din formațiunea de Mannită, Dextrină și mlăci de plante, se formează din zăchar prin ferbere flegmoasă; se observă câte odată în vinuri albe.

Amărirea vinului roșu o cauzează tot un fel de microb (fung). Prin influința aerului vinul alb poate să-și schimbe culoarea în brună. Înegrirea vinului cauzată prin fer tannic se poate delătura prin limpețire.

Hidrogen sulfurat (miros de ouă clocite) se formează prin reduțiunea sărurilor cu conținut de sulfur, precum și prin putrețirea drojdiilor sau a albușelor. Se depărtează acest miros prin tragerea deasă sau prin tratare cu acid sulfuros pe lêngă mare grije.

Precipitarea cu săruri cari conțin plumb, nu e permisă. Mirosul de bute sau de floare se evită prin curățirea și spălarea radicală și minuțioasă a buților.

Toate boalele vinurilor cauzate prin germeni, mucezeală, floare, fungi, bureți, la început se pot cura de regulă prin pasterisare, sau prin tragere în buți, cărora li s'a dat peatră pucioasă, sau prin adaogerea de acid salicylic, precum și alte corpuri antiseptice, prin scăderea temperaturii, și chiar prin adaogerea de zăchar, ca să mai fearbă odată ca mustul.

Pasteur a introdus sistemul de a încălđi vinul la 60° pe baza descoperirii cauzei ferberii și a morbilor vinului (numit pasterisare), care ridică puterea de conservare în grad însemnat, așa că vinul pasterisat se poate esporta în depărtări mari, chiar în țeri tropice, fără să sufere.

Deși la 60° nu mor toți microbii, totuși în genere ajunge această temperatură la morbiile vinului. Calitatea vinului nu sufere mai de loc prin pasterisare și aroma remâne toată, dacă încălđirea nu a durat prea mult și temperatura nu s'a urcat peste 60°. Prin pasterisare și învechirea se accelerează. Mai simplă și mai sigură e pasterisarea vinurilor în sticle.

La pasterisarea vinurilor în buți se purcede în forma aceea, că se lasă să curgă vinul din bute prin o țeve sucită și așețată în apă ferbinte, ear imediat după aceea se răcoresce earăși.

Contactul cu aerul să se evite cât se poate de mult. Pretutindenea e folosită afumarea cu pucioasă, adecă arderea acesteia în bute. Puțină pucioasă de regulă nu se escepționează, vinul însă nu se poate bea, până ce mirosul acela nu dispare în urma oxidațiunii. Mirosul și gustul fumului de pucioasă causează dureri mari de cap. Acidul salicilic adăogat în cantități foarte mici (6—10 gr. la 1 Hlitru), face de se ține vinul foarte mult; mai cu seamă se adaogă vinului, care se esportează. Vinurile, cărora li s'a adăogat puțin acid salicilic, cum am đis 6—10 gr. la 100 litre, nu capetă nici un gust deosebit, și pare a nu fi stricacios sănătății, totuși în Germania, Francia și la noi e oprită adaogarea lui, precum e oprită și aceea a acidului boric. (În Francia aceste 2 corpuri chimice nu e permis să se adaogă la nimic ce e de mâncare sau de bcut.)

Îmbunătățirea vinurilor. La neguțatori de vinuri, ba chiar și la o mare parte de producenți, e tare obicinuită așa numita îmbunătățire sau amestecare. În multe ținuturi numai feliurile cele mai nobile de must se lasă să fearbă neamestecate; pentru vinurile obicinuite se amestecă mai multe feliuri de vinuri noue cu must, dulci cu mai acre, mai tari cu mai slabe, sêrance de aromă (gust) cu de acele cu mai multă aromă. Alte așa numite metode de îmbunătățire, cari intenționează îmbunătățirea mai cu seamă a mustului acru sau a vinului prin adaogare artificială, sunt adăugarea de zăchar sau spirt, ca în forma aceasta proporțiunea nefavorabilă în anii rai între vin, respective spirt și acrime, să-o aducă la proporție normală. Se deosebesc metode cari măresc volumul și de acele cari nu-l măresc :

a) Fără înmulțirea volumului la așa numita chaptalisare (1800) folosită des la vinul din strugurii de „Burgund“, adecă dacă acrimea se paralisează (neutralisează), conținend peste 0.5% acrime, cu marmoră pisată ori cretă pură precipitată și adăogand zăchar de trestie atâta, cât conține vinul natural normal. Tratarea aceasta e permisă în toate țerile. În locul marmorii se permite și carbonat de potasă. (Pottasche.)

O altă însemnătate are adaogarea zăcharului vinurilor vechi, dulci, cum e vinul de Tokaj. La acesta, după ce a fert mustul, se adaogă zăcharul, care nu mai ferbe și vinul rămâne dulce și se conservă mai bine.

O înmulțire a conținutului de alcool, așa numita alcoolisare (franzuzește „vinage“) se întâmplă în Francia, mai mult însă în Spania și Portugalia, la vinurile grele destinate pentru export (Portwein, Madeira, Malaga), până la conținutul de 20—24%.

La noi nu e iertat a adaoga mai mult de cât 1% de spirt rafinat de 2 ori.

b) Metodul al 2-lea, care are de scop *mărirea volumului*, se numesc „Gallisare“ după Gall. Există o proporțiune așa numită normală între zăchar, acrime, spirt și apă (adecă un vin normal, bun trebuie să conțină o cantitate proporțională anumită). Fiind însă vinul prea acru, conținend

prin urmare mai multă acrime de cât e lipsă, se adaogă întâiu apă, până se obține proporția necesară în %, și apoi ca să se facă destul de tare i-se adaogă zăcharul necesar, ca după ferbere se fie destul de tare.

Exemplu: Un must bun ar trebui să conțină 14% zăchar și 1½% acrime, într'un an rău pentru vin conține însă mustul numai 7% zăchar și ½% acrime, 'i adăogăm încă 7% de zăchar și 1 acrime și după-ce a fert, avem un vin aproape așa de bun, ca și în anii mai priincioși strugurilor. Totuși le lipsește extractul, sărurile și aroma, din care cauză sunt ceva mai puțin fine.

După legile noastre înainte de ferbere e admisă adaogarea de zăchar ca să iasă vinul mai tare; adaugerea de apă însă e interzisă.

Vinuri artificiale: se pot vinde numai sub numirea lor adevărată, cum sunt: vin de trevere, de drojdii, vin artificial, etc. Ce rămâne în teasc (tescuină) conține încă mult zăchar, aromă și tanină, și se folosește pentru prepararea unui vin mai ieftin, în forma aceea, că se adaogă apă cu zăchar pe teasc și se stoarce iarăși, apoi se lasă să fearbă. Vinul obținut așa, dacă tescuina n'a fost stricată, putredă, și zăcharul a fost curat, are gust curat, cu aromă de vin destul de pronunțată, se conservă tare bine și e — natural — foarte eftin.

În Francia e foarte lăjit metoda d'a produce vin mult din struguri puținii. Cele mai multe vinuri eftine de Bordeaux și acele pe cari producția le consumă ei, sunt preparate în felul acesta. Și de câte 4—5 ori pun apă zăcharată peste tescuină și fac vin. După legile existente în Francia și Germania sunt iertate astfel de vinuri, cu condiția ca să se vindă numai sub numele de „Vin făcut din tescuină“. Cu totul oprite sunt vinurile, cari conțin spirt nerafinat, zăchar de sterc, Glicerină, colorii făcute din păcură (Anilină), acid salicylic, Acid boric, combinațiuni cu aluminiu, Bariu, Stronțiu și Magnesiu.

Compoziția vinului. Vinul conține dela 5—12—16 chiar până la 24% spirt, ceva extract, zăchar, tanină, corpuri minerale, culoare și aromă.

Vinuri de poame. Vin se mai poate face din mere, pere, smeură, afine, fragi, mure, smochine, ananas și alte fructe. Aceste vinuri sunt bune și se păstrează cu anii, dacă înainte de a ferbe, adevă indată după stoarcere, li se adaogă 20—25% zăchar. Se țin cu atâta mai mult, cu cât conține mai multă tărie (spirt), și din ce a fert mai bine. Altcum manipulațiunea e în tocmai ca la vinurile din struguri. În Francia se produc anual câte 10 mil. hl. vin de mere.

Dumitru Banciu.

farmacist.

LEGISLAȚIUNE.

Raportul comisiei financiare a dietei asupra proiectului de buget pe 1901. Comisiunea financiară a înaintat dietei în ședința din 16 Novembre c. proiectul de buget pe a. v., predat ei spre studiere în 10 Octobre 1900, împreună cu raportul general asupra lui.

O însemnată parte din acest raport se ocupă cu amplexării de stat, al căror număr s'a sporit într'un deceniu dela 29.224 la 40.540 indiviđi (afară de gendarmerie, poliția capitalei, scoale populare, soldați în servicii civile), în special în a. c. cu 3171 indiviđi, iar plățile acestui personal administrativ s'au ridicat într'un singur an cu aproape 9 milioane coroane. Partea cea mai mare a acestei creșteri cade asupra ministeriului de comerț (1847 persoane) și asupra ministeriului de culte, care a sistemizat 350 posturi noue pentru scoalele populare.

Comisiunea privesce în genere de motivată înmulțirea personalului, dar cu toate acestea își ține de datoră să accentueze: „că sporirea cheltuielilor cu personalul, pensiunile, spesele de călătorie și adaosurile personale, este o admonițiune pentru legislativă și guvern, să nu uite cât a crescut numărul amplexaților de stat în anii de avânt economic.“

În legătură cu aceste date, raportul comisiunei amintesc despre regularea salariilor funcționarilor, care după părerea ei se va pute efectui atât prin simplificarea administrațiunii (și în această privință ministrul president a dispus să se facă ștudii și încercări practice, în centru cât și în provincie), cât și prin încercarea de a sista de-ocamdată ori-ce înmulțire a numărului funcționarilor, din contră a reduce personalul, unde se ivesc ocaziune prin casuri de moarte, pensionări sau alte eventualități.

Trecând la investiri, comisiunea declară că nutresce aceleași vederi cu guvernul, a nu sta pe loc, ci din contră, a continua cu investiri, tocmai din cauza situațiunei economice nefavorabile, în care activitatea privată este foarte redusă. În bugetul a. 1901 sunt preliminate 55.2 mil. coroane, la cari se mai adaug investiri provădute de ministrul de finanțe într'un proiect de lege special de 31 mil. coroane.

După aceste reflexiuni asupra erogatelor, raportul comisiunei examinează pozițiunile din venite, și comparând titlii mai însemnați cu rezultatul cunoscut al anului 1899, își exprimă speranța, că preliminarul intratelor, la sumele principale, corespunde realității.

În chestia regulării valutei amintesc dispozițiunea ministrului de finanțe de a se pute plăti vămile și cu asignațiuni de-ale băncii autro-ung., despre monete de aur depuse la bancă, precum și învoiala cea mai nouă între ministrii de finanțe ai ambelor state și banca austro-ungară, de a plasa la bancă o parte din aurul intrat din vămi, dela căile ferate și postă, având a fi întrebuițat acesta la plata cuponilor datoriiilor de stat în aur.

Cu privire la piesele de cinci coroane constată, că acelea au fost imbrățișate de comerț într'un mod neașteptat, și că este vorba de a se urca contingentul lor. Referitor la reforma dărilor directe ia la cunoscință comunicatul ministrului de finanțe cunoscut din numărul precedent.

De încheiere raportul exprimă speranța, că echilibrul bugetar nu se va altera nici pe viitor și recomăndă bugetul a. 1901 spre desbatere.

La 28 Nov. a. c. camera deputaților a și început desbaterea bugetului.

Situația tesaurului ungar 1868—1897. Curtea de Compturi a prezentat dietei la începutul acestui an un studiu voluminos despre finanțele statului în periodul 1868—1897, din care referentul comisiunii, deputatul Iuliu Benke, într'o lucrare asupra aceleași teme, a grupat datele și a scos concluziuni din rezultatele arătate. Considerând mai întâi erogatele, găsim la pensiunile de stat, că acelea s'au urcat dela 2·864 mil. la 8·456 mil. florini, la datoriile statului se arată o creștere dela 48·521 mil. la 132 mil. florini, la administrațiunea Croației și Slavoniei dela 2 mil. la 8 mil. florini, la ministeriul de interne dela 9·5 mil. la 15 mil. florini, la ministeriul de finanțe dela 5·231 mil. la 10 mil. florini, la ministeriul de culte și instrucțiune publică dela 1 la 10 mil. florini și la ministeriul de justiție dela 3 la 14 mil. florini. Cheltuelile nete s'au urcat dela 111 la 261 mil. florini.

În aceiaș periodă a crescut venitul din contribuțiuni directe dela 58 la 108·5 mil. florini, cel din dări de consum dela 12 la 77 mil. florini. Monopolul tutunului aducea până prin 1876 circa 14—15 mil. pe an, de atunci venitul lui s'a sporit la 33 mil. florini. Mai însemnat e progresul la căile ferate, în 1870 era prisosul 1·158 mil., în 1897 însă 34·057 mil. florini. Datoria statului s'a urcat dela 268·853 mil. la 2212·98 mil. florini, iar față de această imultire enormă stă creșterea activelor, și anume valoarea averii imobile a statului s'a ridicat dela 324·97 mil. la 1678·03 mil. florini. De concluziune autorul broșurei recomandă circumspecțiune și susținerea echilibrului câștigat prin grele lupte în bugetul statului.

*

Concurența necinstită. Am amintit la timpul său în coloanele acestei reviste (fasc. IV. pag. 173), despre proiectul de lege relativ la concurența necinstită, trimis din partea ministrului de comerț camerelor comerciale și industriale spre opinie. Precum se anunță, Camera comercială și industrială din B.-Pesta, ocupându-se în mai multe rânduri cu acest proiect de lege, a elaborat în chestiunea aceasta un memorandum voluminos, din care rezultă, că *consideră crearea noiei legi ca inoportună și superfluă*, și în consecuență opinează a se lua proiectul de lege cu totul dela ordinea zilei.

*

Tarif vamal independent. Secțiunea juridică a reprezentanței capitalei a pregătit proiectul unei petițiuni către dietă în cauza instituirii serviciului vamal independent, proiect care s'a primit cu unanimitate de adunarea generală a capitalei și reședinței Budapesta, ținută în 7 Novembre 1900. Acest proiect, reasumând discuția ce a urmat din Ianuarie 1898 incoace în jurul acestei întrebări, dă expresiune convingerei, că numai teritoriul vamal independent și instituirea granițelor vamale despărțitoare (Zwischenzollschranken) între Ungaria și Austria sunt în stare a scăpa de ruină unele ramuri ale industriei, cari se află în decadență rapidă, a garanta dezvoltarea industriei ungare în măsura de dorit, și a nutri spiritul de întreprindere pentru împământenirea de ramuri noie industriale.

Avantajile acordate agriculturii ungare de tariful vamal comun, nu recompensează interesele tot atât de importante ale industriei și comerțului țerii. Examinând cele mai noue date statistice despre comerțul nostru extern, aflăm că din importul de 1198 milioane coroane, 938 milioane coroane, adică 78·27%, și din exportul nostru de 1200 mil. coroane, 857 milioane, adică 71·80%, fac partea Austriei.

Deși diferă părerile asupra pierderii, ce o îndură Ungaria an de an din lipsa unui teritoriu vamal independent, totuși aproximativ ea se taxează la 120—200 milioane Coroane, o sumă pe care țeara nu o poate suporta timp mai îndelungat.

Influența păgubitoare a importului liber din Austria asupra industriei ungare se observă chiar și la acele ramuri ale industriei, cari au în țeară toate condițiunile pentru o dezvoltare normală, cum este d. e. industria de fer și de metale. Puține țeri sunt atât de bogate în fer și metale, ca și Ungaria, care poate avea și materialele pentru prelucrarea mineralelor fără greutate la locul de producțiune, și cu toate acestea importul nostru de fer și de mărfuri de fer din Austria trece peste 51 mil. Coroane anual, pe când exportul nu face decât 22 mil. Coroane.

Industria textilă nu se poate împământeni la noi, deși anual procurăm numai din Austria mărfuri textile de 268·5 milioane Cor., pentru că fabricile austriace sunt pe o treaptă atât de înaltă de producțiune, încât fabricile ungare, cari au să se lupte cu greutatea începutului, nu pot susține concurența cu ele.

Decarece nu putem spera ocrotirea intereselor noastre economice, industriale și comerciale prin noua convenție vamală, pentru care ar avea să înceapă pertractările în anul viitor, petițiunea se adresează către dietă cu rugarea: ca să îndrume guvernul regesc ungar a lua dispozițiunile necesare pentru instituirea teritoriului vamal independent și a granițelor de vamă despărțitoare, și să presinte proiecte de lege meritorii.

*

Proiectul de lege relativ la societățile de asigurare, precum se anunță, — deocamdată nu se va prezenta dietei, și este întrebare, dacă preste tot se va desbata în sesiunea actuală.

JURISDICȚIUNE.

Pretensiunile sub 40 Coroane.

Dăm după „Magyar Pénzügy“ următorul articol de interes și pentru băncile noastre, cari desigur nu arare-ori ajung în poziție de a avea procese de Cor. 40 și sub Cor. 40.—

De când Curia reg. prin decisiunea sa Nr. 64 a enunțat, că procesele comerciale pentru pretensiuni sub Cor. 40 încă se pot pertracta numai la judecătoriile comunale (judecătoria bagatelară) din sediul piritului, încas-

sarea pretensiunilor de aceasta natură a devenit aproape imposibilă. Legea despre mandatele de plată a ameliorat încâtva aceste miserii, întrucât a oferit posibilitatea ca pretensiunile sub Cor. 40 să se poată validă și la judecătoriiile cercuale pe calea mandatelor de plată.

Legea despre mandatele de plată însă statorcesce competența astfel, că în cauzele sub Cor. 40 este competentă acea judecătorie cercuală, în cercul căreia se află sediul judecătoriei comunale competente în procesul respectiv, *întrucât printr'un act separat nu s'a stipulat competența judecătoriei cercuale din sediul creditorului.*

Numai cât în cauzele sub Cor. 40, cum scim, arare-ori se face act separat, și încă și mai rar act, în care să se stipuleze competența; deci prin legea aceasta se ameliorează situațiunea numai puțin.

În legea despre mandatele de plată, ce e drept, nu se pretinde, ca lângă petițiunea prin care se cere emiterea mandatului de plată, să se accludă documentul, care stipulează competența; dar conform praxeii judecătorești, în cauze sub Cor. 40—, judecătoriiile cercuale au liberat mandate de plată în contra piriților domiciliate în afară de sediul lor (al judecătoriiilor cercuale), numai dacă lângă cererea pentru emiterea mandatului de plată s'a acclus și actul, prin care s'a stipulat, în conformitate cu art. de lege XXII. ex 1877, § 15, alinea 3, locul de îndeplinire al obligămentului (locul de plată).

Prin aceea că au pretins accluderea acestui act, și în cas de neaccludere au refusat liberarea mandatului de plată, judecătoriiile cercuale au depășit sfera lor de competență și au cauzat daune mari intereselor comerțului și industriei.

Acum deodată *consiliul II de apelațiune în cauze civile dela tribunalul din Budapesta* a schimbat praxa de până aci, și a creat o situațiune, care — dacă consiliul de apelațiune va susține hotărîrea, și consiliul I și III încă va judecă analog, — dă posibilitatea, ca pretensiunile sub Cor. 40 să se poată incassa fără greutate și mai grabnic.

Hotărîrea aceasta, pe care o reproducem în urma importanței sale, în întregime, enunță: *că judecătoriiile cercuale nu este îndreptățită a cere accluderea documentului, care formează basa pretensiunii, ci este suficient, dacă în cererea pentru liberarea mandatului de plată se face provocare la un astfel de document.* Aserțiunea cuprinsă în cerere, judecătoriiile cercuale nu o poate trage la îndoială din oficiu, și competența sa în cauză o poate cerceta numai pe baza celor susținute în cerere. Prin urmare dacă din cuprinsul cererii rezultă că este competentă, atunci judecătoriiile cercuale este obligată a libera mandatul de plată.

Aceasta este în conformitate cu legea.

În modul acesta creditorul este pus în poziție de a pute înacționa pe debitorii sei la sediul propriu, la judecătoriiile cercuale propriie; având a arată numai simplu, că „în actul pe care se bazează pretensiunea, s'a stipulat ca loc de îndeplinire a obligămentului locul x“; în cazul acesta judecătoriiile cercuale din x este datoare a libera mandatul de plată și nu se pot pretinde dovești despre existența documentului, în care de fapt sau

afirmativ s'a stipulat locul de plată; — cu atât mai puțin se poate pretinde acluderea actului din cestiune.

Praxa judecătorească de până acum a cerut tocmai contrarul dela aceasta; judecătorii cercuale din Budapesta aveau chiar și blanchete de decizuri, prin cari refușau cererile pentru liberarea de mandate de plată contra pîrîților din provincie, cu motivarea, că: „cererea se respinge, fiind-că nu s'a aclus un astfel de document, din care să se constate competența acestei judecătării, și fiind-că în sensul § 2 al art. de lege XIX ex 1893 competența este a se constată din oficiu, iar debitorul este din x, prin urmare nu este locuitor din Budapesta“.

De sine înțeles, că și în cazul acesta se poate întemplă, ca debitorul să *contradică*, dar nu fiind-că nu ar fi dator, ei fiind-că mandatul de plată s'a liberat dela loc incompetent; aceasta însă se va întimpla — considerând speșele cele mari reclamate de reprezentare — cu mult mai rar, decât să slăbiască efectul noiei praxe.

Iată în întregime sentința din cestiune, adusă de consiliul de apelețiune al tribunalului:

Consiliul de apelațiune al tribunalului reg. din Budapesta.

Decisiunea instanței I se modifică, și judecătoria se îndrumă a liberă mandatul de plată și a lua eventual alte dispozițiuni de lipsă.

Motive: Pîrîtorul în cererea sa referitoare la mandatul de plată s'a provocat la documentul pe care se bazează pretensiunea sa și în care este arătat locul de plată; ceea-ce fiind în conformitate cu dispozițiunile art. de lege XIX din 1893, § 3. punct 2, cari pretind ca la cas când există document despre pretensiune, să se facă provocare la el, — judecătoria cercuală a denegat fără drept liberarea mandatului de plată, când a cerut acluderea documentului, din care cauză decisiunea ei a trebuit schimbată și a trebuit îndrumată a lua dispozițiuni corespunđătoare legii. (Nr. 149 ex 1900 II. Pres.)

*

†

Emisiuni noue de acțiuni. Relativ la formalitățile sub cari are să se facă subscripțiunea acțiunilor nou emise, și anume la întrebarea: oare dispozițiunile legii comerciale, în sensul cărora subscriitorul este obligat numai în cas dacă depune la subscriere 10% ale valorii nominale, și dacă societatea se constituie în timp de două luni, au valoare și la emisiuni noue sau nu, — legea noastră comercială nu conține nici o dispozițiune. (Noua lege comercială germană ia deja dispozițiuni în privința aceasta). În lipsă de legi pozitive judicatura noastră (d. ex. Curia reg. sub Nr. 1412/895) a ocupat în mod constant punctul de vedere, că dispozițiunile relative ale legii comerciale trebuiesc aplicate analog și la emisiuni noue. Prin decisiunea sa Nr. 613 dela 8 Novembre 1900, Curia reg. a enunțat acum, că subscriitorul acțiunilor noue este obligat și în cas când nu a depus cele 10% ale valorii nominale, și că o astfel de subscripțiune are numai în cazul acela valoare de drept, dacă urcarea capitalului social, intenționată prin noua emisiune, a *succes pe deplin*; prin urmare dacă a

rămas neplăsat un număr cât de mic din acțiunile cele nouă, emisiunea este a se considera ca nesuccesă, ceea-ce liberează pe subscriitor de îndeplinirea angajamentului luat. *

○

Amanetarea acțiunilor. În sensul legii comerciale § 161, societatea pe acțiuni nu poate primi ca amanet acțiunile proprii. Cu toate acestea o afacere de drept, prin care s'a intenționat amanetarea de acțiuni proprii, nu se poate considera ca nevalidă. și prin urmare obligă ambele părți contractante. *

(Curia reg. sub Nr. 623/1900).

Semnarea acțiunilor fundamentale, emise cu scop de a procura mijloacele de lipsă pentru construirea de linii ferate vicinale, nu cade sub dispozițiunile § 150 al legii com. relative la subscrierea de acțiuni, care este valabilă numai dacă la subscriere se plătesc 10% ale valorii nominale. Semnarea de acțiuni de acestea este a se considera ca un contract interimar de drept privat, prin care se ia angajamentul de a plăti acțiunile subscrise, și a cărui validitate din punct de vedere de drept este a se judeca în sensul dispozițiilor cuprinse în contract. *

○

Agentul în afacerea comercială. Curia reg. a observat, precum se știe, deja de mai mult timp principiul, că agenții comerciali instituți în afară de etablimentul comercial, cu scop de a abacura clienți, cad în categoria agenților-călători, și ca atari sunt a se considera, în conformitate cu legea comercială (§. 45), ca plenipotențiați ai întreprinderii respective, chiamiți a perfecționa (finalisa) pe deplin transacțiunile încheiate prin mijlocirea lor. Într'un cas concret, în care certificatul de comandă, liberat cumpărătorului din partea agentului, a cuprins condițiuni de plată diferite de cele cuprinse în scrisoarea de comandă, Curia reg. prin decisiunea sa Nr. 786 del. 7 Novembre a. c., a declarat favorurile acordate prin agent, ca obligatoare și pentru întreprindere, deși în scrisoarea de comandă, liberată de cumpărător și transmisă respectivei case de comerț, favorurile din cesiune nu au fost amintite. *

○

Puterea de dovadă a registrelor comerciale se extinde numai asupra faptelor introduse (contate) în ele. Extrasul registrului comercial, fără dovadă despre comandarea și primirea mărfurilor, Curia reg. nu'l consideră ca dovadă despre existența pretensiunii.

Curia, precum rezultă din decisiunea sa Nr. 450/900, pornesc din opiniunea, că comandarea și primirea mărfurilor nu formează obiect de contare în registre, prin urmare nici nu se poate dovedi prin extras din registru. *

○

Dreptul de a domicilia cambiul îl are emitentul numai înainte de acceptarea și indossarea cambiului respectiv. O domiciliare ulterioară, chiar și când s'a făcut cu consimțământul emitentului, este prin urmare

față de toți ceilalți obligați cambiali fără efect, și pentru asigurarea dreptului de regres față de acceptant și nu față de domiciliatul ilegal, cambiul astfel domiciliat trebuie protestat. (Curia reg. sub Nr. 670/900.)

*

Seria indossamentelor din cambiu nu se întrerupe prin faptul, că emitentul figurează ca primul girant (indossant), și că remitentul a indossat cambiul ulterior, fiind-că indossamentul superfluu al emitentului se consideră ca *neexistent*. (Curia reg. sub Nr. 771/900.)

*

Asigurări duble, în sensul legii noastre comerciale, sunt nevalide, dacă întreaga valoare a obiectului respectiv a fost deja asigurată. Într'un cas concret a fost controversată chestiunea, dacă asigurarea de *mai târziu* este a se considera și în cazul acela ca nevalidă, când la ivirea pericolului asigurat, asigurățiunea de *mai înainte* expirase deja.

Prin decisiunea sa Nr. 699/900, Curia reg. a enunțat, că la asigurări duble este decisiv *momentul, în care s'a încheiat asigurățiunea de mai târziu*, și că prin urmare aceasta este a se considera ca nevalidă chiar și atunci, când sub durata afacerii de asigurare, asigurarea veche a expirat, dar la încheierea asigurățiunii celei nouă a fost încă validă.

*

Biletul (cambiul) primei de asigurare nu-și pierde însușirea sa de drept, nici în cas dacă la expirarea termenului de plată stipulat, plățirea se efectuează printr'un cambiu de prolongațiune. Din motivul acesta se și prescrie pretensiunea basată pe un astfelu de cambiu de prolongațiune, în timp de un an. (Curia reg. sub Nr. 682/1900.)

*

Comisiune de experți în afaceri de asigurare. În sensul § 481 al L. C., contractanților de asigurări le stă în voie, cum se scie, a stipula, ca evaluarea daunei să se facă prin o comisiune de experți, ale cărei decisiuni sunt obligătoare pentru ambele părți contractante. Dispozițiunea aceasta se cuprinde, de regulă, deja în polița de asigurare, dar se poate stipula, precum a enunțat-o judicatura noastră în mai multe rânduri, și prin act separat, în care însă trebuie să se amintească apriat, că aceasta stipulațiune obligă ambele părți contractante. Prin urmare, dacă asigurarea se încheie prin un plenipotențiat al societății, atunci plenipotența specială, liberată spre scopul acesta, trebuie să se cuprindă deja în actul respectiv, și nu se poate suplini prin dovezi produse ulterior, din care cauză o astfel de stipulațiune nu are valoare de drept.

(Curia reg. sub Nr. 469/900.)

COMERCIU.

Situațiunea comercială s'a caracterizat în timpul din urmă prin o ameliorare oare-care. Din America — încât pentru grâu și cucuruz — s'a semnalat urcarea prețurilor; ceea-ce s'a resimțit și la noi, în România, și peste tot în Europa. Atâta numai, că această urcare, determinată în mod artificial de speculanții burselor americane, de regulă ține numai scurt timp. Urcarea prețurilor pe piețele americane s'a făcut în anumite restimpuri cu scopul, ca Americanii să-și poată desface grânele în Anglittera, Franca și în Germania, și cu o cale să împedecă vânzarea grânelor europene. Această manoperă le-a și succes. Iar europenii sunt necesitați a vinde — acum în sezonul așa numit mort al afacerelor cu cereale — mai ieftin, decât în Iulie și August.

*

A III adunare generală a „Concordiei“. În 14 Nov. a. c. s'a ținut a III adunare generală a societății comerciale „Concordia“. Acționarii s'au vădut puși pentru a doua oară în fața unui bilanț nefavorabil, încheiat cu un deficit de 44,000.78 coroane. Cu toate acestea acționarii prezenți nu și-au pierdut cumpătul, nici încrederea în reușita întreprinderii, ceea-ce le servește numai spre laudă.

Adunarea generală a luat spre scire raportul detaiat al direcțiunii, a aprobat bilanțul anului de gestiune 1899—1900, și a dat absolutoriu atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghiare.

Expirând terminul de trei ani, pentru care direcțiunea a fost numită din partea fondatorilor, adunarea generală din est-an a avut să aleagă și 6 membri în direcțiune; al șeptelea membru va fi numit din partea institutului „Albina“, cât timp dispune de a deca parte a capitalului social. Au fost aleși pe un period de 6 ani d-nii: Dr. Ilie Beu, Parteniū Cosma, Alexandru Lebu, Dr. Liviu de Lemény, Iosif Lissai și Iosif St. Șulutu.

Prin abdicerea dlui Onoriu Tilea, și prin alegerea dlui Dr. I. Beu în direcțiune, au devenit vacante 2 locuri în comitetul de supraveghiare. Acestea s'au întregit prin alegerea dlor Ioan Crețu și Dominic Rațiu.

Relativ la considerabilul deficit s'a decis, ca să fie transpus în contul anului viitoriu.

În raportul nostru asupra adunării generale a „Concordiei“ din anul trecut, ne-am fost spus părerea cu privire la cauzele de căpetenie ale pierderilor îndurate de această societate (Cf. „Revista Economică“, an. II. pagina 21 și 22). Nu avem nimic de adaus la cele duse în acel raport; situațiunea a rămas analogă. *)

*) Cu toate aceste credem, că ar fi fost în interesul institutului, ca pentru informațiunea și liniștirea tuturor cercurilor interesate, să se publice raportul direcțiunii, și în deosebi expunerea cauzelor, căror sunt a li-se atribui perderile celor doi ani din urmă.

Usăm însă de ocasiune a releva o impregiurare, ce stă în strinsă legătură cu pățaniile societăților noastre comerciale.

Unica noastră școală comercială ne-a dat până acuma tot numai funcționari de bancă, astfel că în această privință dispunem deja de o bună rezervă de forțe. Tinerii eșiți din amintita școală sunt necesități a aștepta ani de-a rândul, ca practicanți salariați și nesalariați, până să fie numiți în vr'un post definitiv. Așa e la „Albina“, „Ardeleana“ și celelalte bănci de frunte. Ei cred a se pute fericii numai ca funcționari de bancă.

S'ar aduce deci un bun serviciu atât absolvenților dela școala comercială, cât și organizației noastre economice, dacă acelor tineri, poate chiar și până sunt la școală, li s'ar atrage atențiunea asupra carierei comerciale. În comerț, ce e drept, se cere o lucrare mai intensivă, dar se și pot obține rezultate mai bune.

— b. —

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria* conform rapoartelor intrate la ministerul de agricultură, situațiunea agriculturii noastre la 30 Novembre a. c. era următoarea: În luna Novembre a fost aproape neîntrerupt timp ploios, în urma căruia produsele semăntate, anume grâul, secara și rapița s'au dezvoltat în mod multămitor. Semănăturile târzii de toamnă au răsărit în cea mai mare parte și stau destul de bine; rapița însă, care la sfârșitul verii și la începutul toamnei a suferit mult de secetă și omide, parțial s'a recules astfel, că agricultorii pot privi cu încredere dezvoltarea ei pe viitor.

În multe regiuni ale țării se plâng de stricăciunile cauzate de șoareci și vermi. Ploile dese au nimicit, ce e drept, mulți șoareci și vermi, dar totuși se arată parțial, cu deosebire șoareci în număr mare. Aratul s'a sfârșit în multe locuri, și cu puține excepțiuni și semăntul produselor de toamnă este gata pretotindenea. În vii se lucră cu siurguință. Napii au fost adăpostiți în gropi, rezultatul recoltelor a fost diferit. Livezile și pășunile sub influința timpului domol și aproape neîntrerupt ploios au înverdit de nou, astfel că în multe locuri vitele mari și mici au putut fi scoase iarăși la pășune. Pentru regiunile, unde în acest an s'a produs puțin nutreț, timpul din luna Nov. a fost foarte avantajos.

În *România*, în urma secetei aproape neîntrerupte din această toamnă, semănăturile s'au dezvoltat puțin, unele nici n'au răsărit, și multe semănături se fac numai acum.

Fiindcă foarte multe locuri, menite pentru grâu, n'au putut fi arate din cauza întăririi, mare parte a porumbiștelor au trebuit să se samene cu grâu. Speranța agriculturilor este deci într'o toamnă îndelungată, ca semănăturile să poată răsări și să se desvoalte, și într'o iarnă abundență în zăpadă, care să acopere semănăturile neîntrerupt până la primăvară.

Pășunea la câmp lipsese de mult, și în multe părți ale țării vitele consumă din nutrețul adunat pentru iarnă.

În *Statele-Unite* recolta grâului și cucuruzului e cu mult inferioară mediei celor 10 ani ultimi.

În *Argentina* recolta a fost cu totul nefavorabilă, 24 milioane hl. față de 36 mil. hl. în 1899. Această țeară abia va pute să exporteze pe jumătate ca în an. tr. (13 mil. hl.)

În *Rusia* producțiunea încă e mult mai mică ca cea din anii precedenți.

În *Italia* recolta e mai mică cu 6.400,000 hl. decât în a. tr.

*

Expoziție de vite în Mercurea. „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ a aranjat Duminecă la 4 Novembre n. a. c. o expoziție de vite în opidul Mercurea. La aceasta expoziție au fost admise vitele locuitorilor din comunele Mercurea, Jina, Rod, Dobârea, Apoldul de sus, Apoldul de jos, Ludoș, Gârbova, Reciu și Cârpeniș. Vite s'au prezentat multe și frumoase; au fost expuse peste 300, în majoritate de rassa „Pinzgau“. — Juriul a fost compus din 38 membri în frunte cu presidentul reuniunii, domnul D. Comșa, iar ca secretar a funcționat D. Ioan Moța, paroch în Orăștie, care a reprezentat Reuniunea română economică dela Orăștie. Juriul a examinat vitele și în o ședință a statorit premiile; apoi președintele a ținut poporului adunat o prelegere instructivă despre modul cum e a se purta o economie mai rațională. În fine s'au distribuit 36 premii în suma totală de 200 coroane.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, în 6 Dec. 1900.

Încât privește industria, toate statele, — cu excepțiunea Americii, — au ajuns la un period de temporisare. După cum scim deja, Mac Kinley a fost reales președinte al Statelor unite americane, cea-ce a adus cu sine o animațiune mai mare în comerț și industrie; ba la Bursa din New-York a produs chiar o mișcare de hausse forțat și exagerat. Pe piețele europene însă situațiunea nu este de tot clară, neștiindu-se momentan, dacă reacțiunea conjuncturilor este numai de natură efemeră, sau de o durată mai lungă. În urmarea acestei situațiuni nehotărâte, de sine înțeles, târgul monetar continuă a fi facil și abundent, rămânând nesimțitor chiar și față de proiectatele împrumuturi nouă, cari tocmai acuma preocupă lumea financiară și anume: Împrumutul de resboiu englezesc, care de curând s'a finalisat; ultimul rest al rentei de coroane ungare, care nu de mult s'a preluat din partea grupului Rotschild; împrumutul de cale ferată-elvețian; împrumutul de resboiu german, care va ajunge în târg cu începutul anului proxim; un mare împrumut rusesc, a cărui proiectare se desminte încă

din partea cercurilor oficiale rusești, — precum și emisiunea Rentei austriace, care însă până în vara viitoare, probabil nu se va realiza. Pe un plan mai îndepărtat se mai ivesc și un mare împrumut pentru despăgubirea speselor de război chinezesc, care se va garanta prin impozitele Statului chinezesc. Mai intenționează și cap. Budapesta a lua un împrumut.

Împrumutul de război englezesc, realizat deja, a influențat nefavorabil asupra târgului monetar din Londra. Exportul mare de aur din Londra, urcarea scontului privat, precum și teama că acestuia îi va urma și urcarea etalonului Băncii, stau în strinsă legătură cu această emisiune, privită fiind de o plasare, deocamdată, nefructiferă. Încât privește renta ungară de coroane, care se cifrează la suma de 30,000.000 Coroane, se știe că a preluat-o grupul Rotschild, dar n'au ajuns încă în publicitate condițiile de preluare. Împrumutul Germaniei se va face prin emisiune de rentă în sumă de 360 milioane Marce. Despre celelalte împrumuturi nu se poate încă discuta, fiind atât forma cât și celelalte amănunte necunoscute. Chestiunea convențiilor comerciale încă a ajuns pe tapet. În Germania va ajunge la dezbateri în proxima sesiune parlamentară tariful vamal autonom. Că această înfățișare va avea acest tarif, nu se știe încă pozitiv. În Austria s'au cam întârziat lucrările, fiindcă guvernul așteaptă mai întâi rapoartele și proiectele camerelor comerciale unite.

Fluctuațiunea cursului fondurilor, în timpul despre care raportăm, a fost în urcare, și în timpul din urmă au fost mai căutate Rentele. O însemnată urcare au notat cu deosebire losurile, precum și unele priorități de căi ferate. Despre momentele, cari au contribuit la îmbunătățirea târgului de fonduri, vom da următoarele explicațiuni: Nesiguranța situațiunii în afaceri industriale, precum și tristele experimente, ce s'au făcut cu acțiunile societăților de întreprinderi industriale și comerciale, au îndemnat o parte însemnată a publicului, a da cuvenită atențiune fondurilor. Pe de altă parte abundența de numerar, chiar și în ultima lună a anului, când în genere cereri de bani sunt mari, ne dovedește, că cererea de capitale este cu mult mai mică, de cât în anul expirat, și din acest motiv sunt proiectate mai multe emisiuni noi, contându-se la o bună primire din partea publicului. (•)

*

Abreviațiunile pentru „Coroane“ și „fileri“. În numărul ultim al Revistei noastre am fost atras atențiunea institutelor noastre de bani asupra abreviațiunilor pretinse de banca austro-ungară pentru indicarea Coroanelor și Filerilor, și anume că „Korona“ și „Krone“ să se scrie prescurtat K și nu K. (adecă K fără punct, și nu K cu punct), ori Kr., sau Kor. etc.; apoi Heller = h sau fillér = f, și nu hel. sau fil., etc. Remonstrațiunea băncilor din B.-Pesta contra acestor abreviațiuni vexatorie. — deși banca austro-ungară a declarat din nou că se ține strict de ordinațiunea ministerială, — cum se vede totuși va avea efectul dorit, căci chestiunea a fost sulevată în comisiunea financiară a dietei, și s'a hotărât a cere intervențiunea guvernului pentru scoaterea din vigoare a respectivei ordina-

țiuni „ridicole“ și fără sens, și ministrul de finanțe, care încă nu aprobă dispozițiunile relative ale băncii austro-ungare, a promis, că va face demersuri în direcțiunea aceasta.

*

Introducerea de probă a plăților în aur. Într'un articol al revistei „Tresor“ ale cărei legături cu banca austro-ungară sunt cunoscute, se descriu tratativele decurse între guvernele ambelor state și între banca austro-ungară, în scopul de a lăsa în grija acesteia alimentarea circulațiunii cu aur, și din acest incident se spune, că direcțiunea băncii are intențiunea să pună în circulațiune — ca de probă — sume mai mari de aur, ca astfel comerțul, la începerea obligată a plăților, să fie încât-va saturat cu aur. Se speră că prin introducerea efectivă a plăților, valoarea internă a biletelor va crește atât în țeară, cât și în străinătate, deoarece-ce aurul este destinat cu deosebire pentru comerțul internațional, care din cauza incomodității împreunate cu ținerea unei cantități mai mari de aur, preferă biletele. Guvernul ungar a depus deja la câte-va zile, după-ce contractul a devenit perfect, 8 mil. Cor. în aur la bancă și va continua a-i asemna sumele ce incurg din vămi și alte isvoare, ca din acelea banca să poată rescumpăra cupoanele scadente, pentru-că singur cuponul rentei de coroane din Decembre absoarbe o sumă cu mult mai considerabilă. Ministrul de finanțe austriac încă nu va mai pute întârzia cu administrarea de sume corespunzătoare în aur, pentru acoperirea cupoanelor din Ianuarie.

*

Asignațiuni postale plătibile în argint. Spre a înlesni diferitelor întreprinderi comerciale și industriale, fabricilor, etc. procurarea banilor de argint de cari au necesitate, ministrul de comerț prin ordinațiunea sa Nr. 76.877 din anul curent, a conces ca în circulațiunea internă a poștei ungare cei-ce asignează bani prin asignațiuni postale să poată pune condițiunea, ca suma asignată să se plătească prin oficiul postal dela locul destinațiunei, în măsura mijloacelor disponibile, în monete de argint. Spre scopul acesta este suficient, dacă pe partea de sus a asignațiunei postale se scrie evident „Ezüst pénzben fizetendő“ (plătibil în bani de argint) și aceasta se subliniază cu creion colorat.

*

Pentru popularizarea comerțului de gir și cec, Ministrul de comerț a luat dispozițiuni, ca din 1 Ianuarie 1901 direcțiunea generală a postelor și telegrafelor să participe în comerțul de gir al băncii austro-ungare și în comerțul de cec și clearing al cassei de păstrare postale. Deci începând cu data amintită, cassele direcțiunilor postale districtuale și telegrafice, precum și oficiile postale și telegrafice, la al căror sediu se află o filială a băncii (austro-ungare), au să depună prisosul de numărări în contul gir al direcțiunei generale a postelor și telegrafelor. Ca să putem aprecia această dispozițiune trebuie spus, că direcțiunea postelor și telegrafelor pune anual în circulațiune 650 milioane coroane prin mijlocirea băncii austro-ungare și 745 mil. prin cassa de păstrare postală.

*

Reforme pentru reducerea cheltuielilor bugetare în România. Mesagiul de deschidere a actualei sesiuni, citit în ședința camerelor române din 15/28 Novembre c., anunță lucrările menite a restabili ecuilibrul bugetar, cu cari se vor ocupa corpurile legiuitoare. Acestea se referă la: 1. Acoperirea deficitului de 29 milioane lei al anilor trecuți din resursele proiectate de ministrul de finanțe, după planul desfășurat în sesiunea extraordinară din vară; 2. O economisare de 15 milioane lei în bugetul anului viitor și o reducere la totalul cheltuielilor de 10 mil. lei; 3. Schimbarea (remaniarea) impozitelor directe așa, ca acelea să procure venitele necesare pentru asigurarea viitorului financiar.

Asemenea cetim în „Curierul financiar“, că ministrul de interne dl C. Olănescu a surprins consiliul de miniștri cu patru proiecte de legi, cari schimbă o parte însemnată din organizația administrativă actuală. Aceste proiecte cari tind să simplifice mașineria administrativă și să introducă economiile permise în bugetul statului sunt:

a) *Alcătuirea comunei rurale.* Modificarea esențială, care se propune, privește minimul de populație, ce poate să formeze pe viitor o comună rurală. Pe când până acum acest minim era 200 de contribuabili, de aci înainte va fi 600 contribuabili;

b) *Notarii la sate.* Proiectul le asigură o situațiune stabilă și o retribuțiune mai corespunzătoare greutăților serviciului, ce li se impune. Ei vor fi numiți pe viitor de guvern.

c) *Desființarea subprefecturilor* are de scop deoparte a cruța statului și județelor cheltuielile, ce pretindea această instituțiune (subprefecturile cu tot personalul ce le compun), de altă parte a delătura o instituțiune neofolositoare în mecanismul administrațiunii și înlocuirea ei prin inspectori administrativi de județ;

d) *Monopolul cârciumelor din sate* In privința aceasta proiectul fixează numărul debitelor, ce compet fiecărei comune, după populație, și variază dela unul până la maximum patru debite pentru cea mai populată comună rurală. Comunele vor avé dreptul să arêndeze aceste debite prin licitație publică. Se speră că acest venit va fi suficient pentru a suporta sporul de cheltueli ce va trece în sarcina comunelor, adecă întreținerea clerului și a aparatului administrativ.

CRONICĂ.

Recensemântul din 1900. Cu finea an c. se împlinesc 10 ani dela cel din urmă recensemânt făcut în Ungaria Ministrul de comerț a prezentat dietei încă în 1899 un proiect de lege privitor la un nou recensemânt despre starea populațiunii la 31 Decembre 1900. Acest proiect a fost votat și sancționat. Conform acestei legi recensemântul va lua act de numărul populațiunii, al edificiilor, al atelierilor industriei mici și relațiunile lor de producțiune (motori, mașini, produsele brute și semifabricatele

intrebuințate, apoi semifabricatele și articolele de industrie ce se produc). Cu datele ce se vor culege despre industria mică se vor completa cele despre industria mare, a căror culegere s'a făcut deja.

Pentru acoperirea speselor împreunate cu conscrierea, s. e. tipăriturile necesare, etc., legislativa țării a votat suma de 740,000 Cor.; personalul care va face conscrierea are să fie remunerat din partea comunelor.

Ministrul de culte și instrucțiunea publică cu Nr. 3658 a. c. a ordonat inspectorilor reg. școl., ca acestia să iee măsuri, pentruca învățătorii tuturor școalelor populare să fie aplicați în serviciul recensemētului, ce se va face în întreagă țeara dela 1—10 Ian. 1901, când toți învățătorii vor fi dispensați dela prelegeri. —

Consistoriul metrop. greco-cat. din Blaj dispensează dela prelegeri în decurs de 6 zile pe inv. din archidieceasă, cari vor fi numiți comisar de conscriere, dar în schimb ei vor avé să facă o conscriere consciincioasă, dreaptă și după adevăr.

*

Recensemētul populațiunii în Metropolia română gr. cat. din Ardeal și Ungaria. În această metropolie se face la finea a. c. recensemētul populațiunii gr. cat. culegându-se următoarele date: 1) numărul familiilor 2) numele și conumele persoanelor aparținătoare fiecărei familie, împreună cu anul, luna și ziua nasterii și căsătoriei, în fine religiunea și ocupațiunea.

Această conscriere este bine venită din multe puncte de vedere, și ar fi de dorit să se facă acum astfel de conscriere și în metropolia gr. or., iar pe viitor să se conscrie regulat din 10 în 10 ani populațiunea în ambele metropolii, deodată cu conscrierea regnicolară.

*

Nouă întreprinderi românesce în Orăștie. În scopul de a-și lărgi baza operațiunilor sale economice-financiare, institutul de credit și economii „*Ardelena*“, după studiere temeinică, s'a decis a da sprijin însemnat proprietarului R. Kaes din Orăștie, care a introdus lumina electrică în numitul oraș, și care pentru instalația costisitoare a mașinărilor electrice și a aparatelor de conducere, a spesat sume mari, ajungând cu chipul acesta în strimtoare.

Încheiându-se contract, proprietarul Kaes s'a obligat a ceda „*Ardelenei*“ pe timp de 30 de ani jumătate din profitul curat al întreprinderii. Drept garanție respectivul proprietar a pus la dispoziția „*Ardelenei*“ și venitul unei mari mori cu vapor. Moara aceasta au luat'o în arândă D. comercianți: *Ioan I. Vulcu* din Orăștie și *Ioan Comșa* din Seliște. Pentru-ca moara să se renteze pe deplin a trebuit să fie lărgită și provădută cu noue magazii și poduri. Cu executarea acestora s'au însărcinat domnii întreprindători, având să plătească „*Ardelenei*“ arândă 5000 Cor. și 30% din eventualul profit curat.

*

Învățătorimea și Societățile economice. Adunarea despărțământului Arad al Reuniunii învățătorilor gr. or. din cele 7 protopopiate din dreapta Murășului, ținută la 7 Novembre a. c. în Șega-Aradului, a decis inactivarea societăților populare de împrumut și ajutorare pe baza statutelor alcătuite de Reuniune, fie-care membru obligându-se a întemeia câte o astfel de societate în comuna, în care funcționează; a decis mai departe inactivarea unei societăți de stupari, în care scop s'au emis coale de subscriere.

*

A doua secție a „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”. După ce numărul membrilor acestei reuniuni a trecut de 300, număr provădit în statute, comitetul reuniunii în ultima sa ședință a decis să înființeze și o a doua secție, de asemenea cu un număr de 300 membri. Secția aceasta se va administra independent de secția primă. Doritorii de a se face membri solvesc câte 2 Cor. taxă de înscriere și câte 60 bani pentru fiecare cas de moarte întemplat între membrii acestei secții. Înscrierile se fac la biroul reuniunii de înmormântare, în cancelaria consistorului arhidieceșan (Strada Măcelarilor Nr. 45.)

*

Taxa pentru bagajiu pe căile ferate. În sensul unei ordinațiuni a ministrului de comerț, taxa pentru bagajiu al călătorilor nu se va mai percepe după numărul coletelor, ci dupe greutatea lor totală. Unitatea minimală va fi și pe viitor de 50 klgr.; de fiecare 10 klgr. ce trec peste greutatea minimală se va plăti în zona primă 10 bani, în a doua 20 b., și așa mai departe.

*

Reuniunea femeilor rom. din Brașov și-a ținut adunarea generală ordinară în 19 Nov. a. c. st. n. Din cuvântul de deschidere se vede, că reuniunea a fost înființată în 1850, adică tocmai a implinit 50 de ani de activitate rodnică; se vede mai departe, că la început ea ajutara văduvele și orfanii celor căduți în resboiul civil din 1848/9, apoi a întemeiat școale pentru crescerea fetițelor, iar acum întreține Internatul-orfelinat, în care fetițele române primesc instrucțiune în *trebile economiei de casă* și învățătură. Institutul a fost frecventat a. tr. de 23 eleve cu plată, 5 bursiere și 6 orfeline. Avera reuniunii la finea lui Octombrie a. c. era de 45,056·36 fl. Venitele și spesele reuniunii au fost ecuilibrate cu suma de 2,804·12 fl. Pentru orfelinat Institutul „Albina” a votat și în a. acesta un ajutor de 400 Cor., și tot în același scop prin filiala „Albina” din Brașov suma de 237·50 Cor. Presidentă a fost aleasă și cu această ocaziune D-na Ana Dușoiu.

*

În amintirea lui Mich. Stroescu. În 25 Nov. st. n. a. c. membrii comitetului „Asociațiunii pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români meseriași din Brașov”, împreună cu mulțime de sodali, învățăcei de meserii, etc. au participat la serviciul divin și la parastasul îndatinat, ce s'a ținut în biserica română din cetatea Brașov intru amintirea fericitului M.

Stroescu. Dl protopop *Baiulescu* a rostit un însuflețitor cuvânt ocașional, în care a arătat neîntrecutele merite ale repausatului pentru formarea clasei de mijloc la Români, testând pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor nostri suma de 50,000 lei. În aceeași zi la 2 oare d. a. s'au distribuit în mod festiv haine învățăceilor dela meserii.

Din cei peste 350 învățăcei români cari sunt aplicați la felurite meserii în Brașov, 119 au fost împărțâșiți cu haine.

*

Exploatarea bogățiilor petrolifere române. În o broșură apărută acum de curând, Dl inginer C. Alimănișteanu arată bogăția petroliferă a României și avantajile situațiunii geografice ale țării, în raport cu regiunile petrolifere ale Caucasului și ale Americii. Arată că exploatarea acestor bogății întârzie din cauza, că cei chemați nu sunt îndeajuns pregătiți în ce privește întrebuintarea mijloacelor științifice cerute de condițiunile speciale ale României. Suprafața straturilor petrolifere, după socoteala dlui Alimănișteanu, se ridică la 100.000,000 hectare, cu o producțiune de minimum 1,500 vagoane de hectar. Pentru confecționarea materialelor de exploatare recomandă a se face ateliere în țeară. Spune că e nevoie de o școală de meșteri sondari și de o exploatare metodică, prin organizația de transporturi eftine. Este nevoie de o bancă industrială, care să înlesnească capitalurile de exploatare, și de un sistem bine organizat de înmagazinare; mai departe este lipsă neapărată de destilării și rafinerii, cu al căror ajutor valoarea petrolului brut, ce se evaluează la 7—8 miliarde, ar crește întreit, exportându-se petrolul prelucrat. Ardețoare este și chestiunea construirii liniei de transport dela locul de producțiune până la Dunăre sau mare. Pe cum se vede, bogățiile interne, ca și cele externe ale pământului României, sunt incalculabile, și deci salvarea marilor interese ale acestei țări depind singur dela o bună organizație pusă la cale de oameni providențiali.

ÎNVÊȚĂMÊNTUL ECONOMIC.

Scoală ceramică în Tîrgu-Jiu. În luna Octobree a. e., s'a întemeiat în orașul Tîrgu-Jiu cu autorizațiunea ministerului instrucțiunii publice al României, o școală de *artă ceramică* (olărie artistică, porțelanărie, pictură pe vase, și sculptură în lut, gips, etc).

Scoala va cuprinde doue secțiuni: *una elementară și alta artistică.*

În secțiunea elementară se primesc scolarii absolvenți ai scoalelor primare urbane și rurale, precum și cei ce vor avé una sau doue clase secundare, iar în secțiunea artistică absolvenții a trei sau patru clase secundare, cu talent vedit pentru desemn.

Scopul acestei scoale constă în creiarea și organizarea sistematică și artistică a industriei ceramice la Români, așa ca într'un viitor apropiat să

nu se mai impoarte din străinătate vase de lut, majolică, faianță și porțelanuri, pentru-ca capitalurile să rămăie în mâni românești. În fine prin inte-meierea acestei scoale se crează pe lângă o nouă industrie națională și noi resurse pentru asigurarea existenței unei părți din populațiunea dela țară și pentru toți in genere, cari vor să se îndrumeze pe calea rodnică a industriei.

În această scoală învățământul tehnic și profesional al artei ceramice va ocupa locul de frunte; însă, pentru ca tinerii ce vor urma această scoală să ajungă muncitori desevirșiți și luminați, programul lor de studii va cuprinde și o serioasă instrucțiune generală, care va avé de scop desvoltarea tuturor facultăților intelectuale și morale.

Programul de studii al elevilor din scoala ceramică cuprinde următoarele obiecte de învățământ: Desemnul și pictura ceramică. Desemnul tehnic. Modelarea. Lucrarea vaselor in lut, smălțuirea și arderea lor. Technologia. Morala. Istoria artelor, stilurile, istoria descoperirilor științifice in legătură cu aplicațiunea lor la industrie și arte, istoria originii și desvoltării artelor tehnice și industriilor. Noțiuni de mineralogie, geologie, chimie și fisică. Limba română. Aritmetica și contabilitatea. Istoria universală și a Românilor, mitologia și geografia comercială și industrială. Higiena.

Cursul fie-cărei secțiuni este de 3 ani, și durează dela 1 Septembrie până la 29 Iunie. La finea anului se dau, după cerere, certificate anuale, iar după terminarea definitivă a scoalei se dau diplome de absolvire.

Corpul profesoral este compus din d-nii: *I. Wirnstl*, pentru desen și pictură. *H. Fröhlich*, măestru ceramier, *Aurel Diaconovici*, inginer-șef al județului Gorj, pentru modelare, technologie și istoria artelor, *I. Moisilu*, directorul gimnasiului din T.-Jiu, director al scoalei ceramice, pentru desenul tehnic, igienă și contabilitate, *Pr. I. Mălăescu*, profesor la gimnasiu, pentru morală, *Ștefan Bobancu*, profesor la gimnasiu, pentru limba română și geografie, *I. Popescu-Voitești*, profesor la gimnasiu, pentru aritmetică și științele fisico-naturale, *Ștefan Ciuceanu*, profesor la gimnasiu, pentru istorie și mitologie, și un ceramier ajutor.

Această scoală fiind prima încercare românească de a injgheba o nouă industrie artistică națională în țară, și o încercare de desrobire a industriei noastre din puterea streinilor, trebuiesce încurajată și susținută de toți.

În deosebi ar fi de dorit, ca să i-se dea atențiunea cuvenită și la Românii din Transilvania, și ca tinerii nostri cu talent și vocațiune pentru meseriile amintite, să se folosească de ocasiunea ce li-se oferă la această scoală spre a se cualifica într'un ram important al industriei.

*

Cursuri economice. În decursul iernii acesteia se vor ținé, ca și in anii precedenți, in diferite părți ale țării: 180 cursuri economice și 200 cursuri de industria de casă pe timp mai îndelungat, cum și 2157 conferințe sau prelegeri economice. Aceste cursuri și conferințe sunt puse la cale de ministrul de agricultură, și vor fi gratuite.

*

Prelegeri economice în com. Făgăraș., D. Ioan Georgescu inv. în Scoreiu va ținea în decursul acestei ierni mai multe prelegeri economice despre: prăsirea vitelor, manipularea rațională și folosirea practică a gunoiului, prăsirea rațională și manipularea plantelor de nutreț. Și anume: în *Scoreiu* la 2, 9 și 16 Decembre n. a. c. în *Colun* la 22, 23 și 30 Decembre a. c., în *Sărata* la 8, 13 și 19 Ianuarie 1901 și în *Cârța* la 20 și 27 Ianuarie și 3 Februarie 1901. Începutul totdeauna la 1 oară d. a. în școala respectivelor comune sau în casa comunală.

*

Prelegeri economice în adunările învățătoresci. Adunarea de toamnă a învățătorilor gr. cat. din desp. *Sibiu* al Reuniunii arhidiececane române gr. cat., a decis ca pe viitor să țină cu ocaziunea adunărilor și câte o prelegere practică din deosebitele ramuri economice. Această hotărâre este foarte salutară, deoarece-ce mai toate adunările învăț. se țin prin sate, și aproape pretutindenea participă și poporul agricultor în număr destul de mare. Cu astfel de ocaziuni pentru popor nimic nu este mai potrivit, ca tocmai prelegerile practice; și aceasta se poate face acum cu atât mai ușor, pentru-că în mare parte a despărțemintelor se află învățători cualificați în diferitele cursuri economice, ce an de an se țin din partea statului.

*

Comitetul reuniunii învățătoresci din diecesa Caransebeșului în ședința sa ținută în Bocșa-montană la 22 Octobree st. v. a. c. a luat pentru an. 1901 între alte multe dispozițiuni și următoarea salutară decisiune: „În adunările Despărțemintelor să se pună pond și pe ramul economic, ținându-se prelegeri practice din pomărit, vierit, etc., stăruind la dezvoltarea interesului pentru ramul economic, atât în sinul învățătorei, cât și în al poporului nostru.

LITERATURĂ.

Bibliografie.

Anuarul I. al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ cuprinde date interesante și instructive dela întemeierea reuniunii în 1867 până la 31 Decembre 1899. Prețul 1 cor. 20 bani, cu porto postal 1 cor. 40 bani. Din bogatul cuprins al anuarului relevăm următoarele articole: Din memoriile lui N. Cristea, primul president al reuniunii; cuvântările acestuia la aniversarea de 30 ani a reuniunii; discursul său rostit la deschiderea expoziției iubilare a reuniunii din 1892; discursul de închidere; raportul juriului; jubileul reuniunii din 1892; dare de seamă asupra expoziției; Nicolae Cristea, primul pres. (cu portret); arhiepiscopul și metropolitul Andreiu Baron de Șaguna, fost prim patron al reuniunii (cu portret); episcopul Nicolae Popea, nașul steagului reuniunii (cu portret); Antoniu Bechuitz, întemeietorul unei fundațiuni a reuniunii (cu portret); tipograful Nicolae Simtion, primul membru onor. pe viață al reuniunii (cu portret); în fine raportul general al reuniunii pro 1897—1899, cuprinzând date foarte instructive cu privire la biblioteca, corul reuniunii, producțiunile publice, ședințele literare, festivități, fondurile și fundațiunile reuniunii, etc.

Posta Redacțiunii.

„S^a în P. Scrisoarea D-V. din 5 crt. ni-a sosit abia după încheierea foii, din care cauză trebuie să amânăm un răspuns mai detaliat pentru numărul viitor. Aveți însă să ne puneți în deplină cunoștință de cauză, și anume ar trebui să scim, care a fost, și când s'a sevêrșit ultimul act al Com. de supraveghiere. Acest comitet *nu este obligat* prin lege a ține ședințe la termen *fix*, dar scontrarea registrelor și a valorilor la tot cazul trebuie să o facă înainte de a se declara asupra bilanțului. Făcutu-s'a aceasta la ultimul bilanț? — Vom căuta să clarificăm chestiunea în timp apropiat prin un articol special. Și pân' atunci însă servească-Vê spre orientare, că nu Direcțiunea are să controleze Comitetul de supraveghiere, ci vice-versa. Aprețierea întrelăsărilor Comitetului de supraveghiere cade în competența adunării generale.

Trageri la sorți.

Losuri Bodencredit aust. de 3% Emisiunea I. din a. 1880. La 16 Novembre 1900 s'au tras spre amortisare următoarele 16 serii: 348 736 773 1202 1315 1602 1802 2412 2564 3103 3402 3414 3538 3642 3734 3981.

Cele 1600 losuri cuprinse în aceste serii se vor rambursa la 1 Iunie 1901 cu câte 200 coroane neto, primind fie-care proprietar, pe lângă suma amintită, câte un bilet de premiu cu numărul și seria losului amortisat, cu care participă la proximele trageri de câștig.

Ca premii s'au tras următoarele:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
431	33	4000	2496	30	2000
783	49	2000	2858	72	90000

Rambursarea se face la 1 Iunie 1901 și cu ziua aceea încetează dobânda.

Losuri ungare de stat cu premii din a. 1870. La 15 Novembre 1900 s'au tras următoarele 50 serii: 29 44 168 191 200 536 736 739 866 1186 1287 1340 1457 1729 1782 1793 2084 2101 2114 2248 2321 2341 2542 2895 2972 2978 3396 3540 3820 3832 3859 3911 3928 4205 4238 4292 4307 4557 4624 4820 4936 5041 5125 5196 5404 5615 5640 5704 5734 5789 dintre cari cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
29	31	1000	1793	25	1000	4307	40	1000
29	50	1000	2084	6	1000	4820	3	1000
44	22	1000	2321	11	1000	4820	29	10000
191	10	2000	2895	35	30000	4820	42	1000
200	14	2000	3820	15	1000	4820	44	1000
536	17	2000	3859	31	2000	5041	40	1000
1287	17	1000	4292	32	1000	5196	30	1000
1457	11	1000	4292	43	1000	5404	17	1000
1782	43	20000						

Toate celelalte losuri cuprinse în aceste serii se vor rambursa la 15 Maiu 1901 cu câte 320 coroane după subtragerea competiței de timbru după scala II.

Losuri ung hipotecare de 4%. La 15 Novembre 1900 s'au tras următoarele losuri cu câștiguri:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
1263	93	2000	2439	17	70000	3831	89	3000
2040	90	2000	3480	35	2000			

Rambursarea acestor premii se va face la 15 Februarie 1901, iar obligațiunile (losurile) sorțite se vor schimba cu alte obligațiuni, cu cari se participă la ulterioarele trageri.

Spre amortisare s'au tras următoarele 24 serii: 99 501 644 716 806 1204 1458 1676 1692 2299 2599 2611 2689 2758 2808 3051 3145 3249 3334 3371 3554 3701 3886 3936. Cele 2400 losuri cuprinse în aceste serii se vor rescumpăra cu câte 200 cor., iar proprietariul primește un bilet de premiu pentru participare la proximele trageri.

Losuri de stat din 1864. La 1 Decembrie 1900 s'au tras următoarele 44 serii: 78 189 263 418 471 525 539 877 893 962 979 1204 1273 1319 1452 1478 1547 1567 1585 1603 1650 1750 1966 2243 2276 2316 2345 2510 2634 2703 2818 3066 3156 3209 3291 3388 3500 3576 3632 3692 3707 3781 3782 3785.

Dintre acestea cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele losuri:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
78	16	800	1567	43	800	2345	9	800	3576	76	800
78	82	800	1567	55	800	2634	12	800	3576	93	800
418	25	40000	1567	66	800	2703	42	800	3632	12	800
539	13	800	1585	41	2000	2818	88	800	3692	89	800
877	14	800	1585	83	300000	3066	1	2000	3707	29	800
979	7	800	1603	43	800	3066	30	800	3707	33	800
979	10	800	1603	53	800	3156	13	10000	3707	68	800
979	57	10000	1603	77	800	3156	15	20000	3781	8	800
1204	52	800	1603	90	800	3156	57	2000	3781	25	800
1204	83	800	1650	91	800	3209	42	800	3781	94	800
1273	49	800	1750	94	4000	3209	99	800	3781	96	800
1452	42	800	1966	19	4000	3388	67	800	3785	33	800
1567	30	800	2316	46	800.	Toate celelalte losuri cuprinse în seriile de sus primesc câte 400 coroane. Rambursarea se face la 1 Martie 1901. Proxima tragere la 1 Iunie 1901.					

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Losuri „Jó sziv“ ungare. La 15 Novembre 1900 s'au tras următoarele câștiguri principale:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
361	68	50	1443	21	20	3696	59	2000	5558	71	50
434	74	50	1520	23	20	3811	52	200	5732	87	20
448	16	20	1563	3	2000	3876	92	1000	5795	100	50
448	30	200	1633	86	50	4267	98	20	5865	95	200
463	41	2000	1865	61	200	4334	74	200	5985	24	50
475	89	50	2537	16	20	4447	48	50	6190	39	50
741	41	30	3267	51	50	4656	23	50	6675	24	1000
1013	84	50	3496	44	50	4705	87	50	6813	29	200
1207	5	40000	3510	32	20	4858	98	20	6831	62	50
1237	84	20	3591	67	200	4900	20	50	7072	63	50
1289	18	20	3593	63	50	5106	69	1000	7325	42	20
1363	57	20	3610	39	50	5504	98	20	7474	33	50
1376	73	20	precum și mai multe câștiguri de câte 4 coroane. Rambursarea se face la 1 Decembrie 1900.								

Amortisațiuni: Losuri din 1864: Seria 1610 Nr. 78 Cl. I.

Losuri Bodencredīt-Aust. de 3% din a. 1880: Seria 3010 Nr. 46.

Renta comună de 4.2% arg.: Nr. 47809.

Renta comună de 4.2% bilete: Nr. 44254, 11540, 17237 per fl. 100, Nr. 90242 per fl. 11,400.

Rentă austr. de aur 4%: Nr. 14,830 per. fl. 200.

Bursa de efecte din Viena.

Cursul efectelor mai căutate pentru plasări și rentabilitatea lor.

Prescurtări: arg. = argint. austr. = austriac. B. = Bancă. B. B. = bilet de bancă (Bancnotă).
 C. = coroane. C. F. = Cale Ferată. com. = comunal. C. de p. = Cassă de păstrare. Cr. = Credit.
 d. = din. em. = emisiune. fonc. = fonciar. hip. = hipotecară. Impr. = Imprumut. L. = Los.
 Ln. = Lei noi. Obl. = Obligațiuni. pr. = premii. sc. = scutit de imposit. Ser. = Scrisuri.
 St. = Stat. ung. = ungară. *) cu subtragere de 2% dare per coupon.

20 Nov. 1900		Do- bandă	Numirea valorilor	Scadența cupoanelor	4 Decembrie 1900		
Cum- pără	vinde				Cum- pără	vinde	Renta- bilitatea
		%	I. Efecte publice.				%
98.10	98.30	4 ³ / ₁₀	Renta comună austr. ung. (hârtie)	Mai, Nov.	98.40	98.60	4.30
97.85	98.05	4 ³ / ₁₀	dto dto dto.	Febr., Aug.	98.15	98.35	4.30
97.65	97.85	4 ³ / ₁₀	dto dto (arg.)	Ian., Iul.	98.—	98.20	4.30
97.65	97.85	4 ³ / ₁₀	dto dto dto.	Apr., Oct.	98.—	98.20	4.30
115.25	115.50	4	Renta austr. (aur) sc. 	dto	116.45	116.65	4.10
98.25	98.45	4	dto. dto (coroane) sc. dto.	Mart., Sept.	98.45	98.65	4.10
115.10	115.30	4	dto. ung. (aur) sc. ung.	Ian., Iul.	115.75	115.95	4.15
90.35	90.55	4	dto. dto. (coroane) sc. 	Iun., Dec.	91.65	91.85	4.30
99.10	100.10	4 ¹ / ₂	Impr. C. F. ung. (arg.) d. 1889 .	Ian., Iul.	99.20	100.20	4.52
119.65	120.65	4 ¹ / ₂	dto. (aur) 	Febr., Aug.	119.50	120.40	4.52
98.—	98.80	4 ¹ / ₂	Obl. de Regalii ung. sc. 	Ian., Iul.	98.35	99.35	4.11
97.75	98.50	4 ¹ / ₂	dto croato-slav. sc. 	dto	98.50	99.50	4.03
90.60	91.60	4	Bonuri rurale dto. sc. 	dto	92.50	93.50	4.48
92.50	93.50	4	dto ung. sc. 	dto	91.15	92.15	4.27
93.60	94.40	4	Impr. orașului Viena d. 1894 *) .	Mart., Sept.	93.60	94.60	4.25
95.50	96.40	4	dto dto dto d. 1898 *) .	Ian., Iul.	95.20	96.—	4.10
95.—	95.50	6	dto C. F. de st. bulg. d. 1889 .	Apr., Oct.	94.—	94.80	6.29
96.—	96.20	6	dto (hip.) C. F. de st. bulg. d. 1892	Ian., Iul.	95.—	95.60	6.28
			II. Scrisuri fonciare.				
93.75	94.75	4	Instit. de Cred. fonciar austr. (Oestr. B.-Cr. A. *)	Apr., Oct.	93.75	94.75	4.37
97.20	98.20	4	B. centr. austr. de Cr. fonc. (Oestr. Centr. Boden-Cr. B.)	Ian., Iul.	97.20	98.20	4.14
100.50	101.30	4 ¹ / ₂	dto dto B. B.	Apr., Oct.	100.50	101.50	4.38
97.50	98.25	4 ¹ / ₂	B. com. B.-Pesta	Febr., Aug.	97.50	98.25	4.57
92.25	93.25	4	dto dto C.	dto	92.25	93.25	4.31
102.—	103.—	4 ¹ / ₂	dto dto (Obl. c. 10% pr.) B. B.	Apr., Oct.	102.—	103.—	4.39
93.—	94.—	4	dto dto dto (5% pr.) C.	dto	93.—	94.—	4.36
97.75	98.75	4	Banca austro-ungară B. B.	dto	98.—	99.—	4.04
100.—	101.—	5	„Albina“ Sibiu	dto	100.—	101.—	4.95
100.—	101.—	5	dto t dto B. B.	Ian., Iul.	100.—	101.—	4.95
98.75	99.75	4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare (Allg. Sparkassa) Sibiu em. IV	Mart., Sept.	98.50	99.50	4.53
98.25	99.25	4 ¹ / ₂	Inst. de Cred. fonc. (Bod. Cr.-Anst.) Sibiu em. VI	dto	98.25	99.25	4.54
97.50	98.50	4 ¹ / ₂	I Cassă de păstrare a capit. Bpesta (I. BP. föv. tak. pénztr.) . B. B.	Mai, Nov.	97.50	98.50	4.58
97.50	98.50	4 ¹ / ₂	Cassa de p. regnic. ung. centr. Bpesta (M. orsz. közp. tak. pztr.) . B. B.	Febr., Aug.	97.50	98.50	4.53
97.25	98.25	4 ¹ / ₂	B. hip. centr. a C. de p. ung. (Tak. pztr. közp. jelzáló B.) em. IV, V. B. B.	Mart., Sept.	97.25	98.25	4.56
92.50	93.50	4	Instit. de Cred. fonciar ung. (Magy. földhit. int.)	dto	92.50	93.50	4.30

*) Notarea Bursei din Budapesta.

20 Novembre 1900		Do- bandă	Numirea valorilor	Căştigul minimal	4 Decembre 1900	
Cumpără	vinde				Cum- pără	vinde
III. Losuri.						
172.—	173.—	3/2	L. de St. din 1854 à fl. 250 v. = 525 C.	304.—	172.50	174.50
133.50	134.50	4	L. de St. din 1860 à fl. 500 v. a. = 1000 C.	580.—	135.—	135.40
164.—	165.—	4	L. de St. din 1860 à fl. 100 v. a. = 200 C.	116.—	164.—	165.—
207.—	209.—	—	L. de St. din 1864 à fl. 100 v. a. = 200 C.	180.—	197.—	200.—
207.—	209.—	—	dto dto à fl. 50 v. a. = 100 C.	90.—	197.—	200.—
163.50	164.50	—	L. de St. ung. de fl. 100 = 200 C.	155.81	168.—	169.—
163.—	164.—	—	dto de fl. 50 = 100 C.	77.87	167.—	169.—
140.—	141.—	4	L. „Tisa“	120.—	139.60	140.60
13.50	14.50	—	L. Basilica din Budapesta supr. timb.	6.—	13.60	14.60
—	—	—	L. Jó-sziv supra timbrate	2.—	—	—
400.—	403.—	—	L. Credit de fl. 100	180.—	400.—	402.—
141.—	145.—	—	L. Clary de fl. 40	58.—	144.—	146.—
350.—	370.—	4	L. pentru navig. dunăreană de fl. 100	105.—	350.—	370.—
259.—	261.—	5	L. pentru regul. Dunării de fl. 100	100.—	258.50	260.50
72.—	76.—	—	L. Insbruck de fl. 20	28.—	75.50	77.—
73.—	75.—	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	77.75	79.—
239.50	241.50	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1880*)	100.—	239.—	240.50
234.—	235.50	3	L. de ale inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1889*)	100.—	234.—	235.50
146.—	150.—	—	L. „Buda“ de fl. 40 supra timbrate	62.50	154.—	156.—
140.—	142.—	—	L. „Pálffy“ dto	58.—	145.75	147.75
59.—	61.—	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	59.—	61.—
45.—	47.—	—	L. Crucea roşie austr. de fl. 10	12.40	45.50	47.50
22.25	23.25	—	dto ung. de fl. 5	6.50	22.—	23.—
22.—	23.50	—	dto italiană Lire 10	—	—	—
180.—	184.—	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	180.—	182.—
72.—	75.—	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	76.—	77.—
201.—	203.—	—	L. St. Genois de fl. 40	62.25	203.—	205.—
150.—	158.—	—	L. Stanislaw de fl. 20	24.—	150.—	153.—
410.—	—	4 1/2	L. „Triest“ de fl. 100*)	105.—	405.—	—
175.—	—	4	„ de fl. 50*)	50.—	170.—	—
234.50	235.—	4	Scr. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B.) à fl. 100	100.—	233.50	235.50
384.—	386.—	—	L. com. Viena din a. 1874 de fl. 100	140.—	387.—	389.—
IV. Valute.						
11.41	11.45	—	Galbini c. r. moneta	—	11.36	11.40
11.38	11.42	—	„ ferecaţi	—	11.34	11.38
19.19	19.21	—	Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	—	19.17	19.19
23.53	23.60	—	20 Marce aur	—	23.51	23.60
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
117.75	117.90	—	Bancnote germane (100 Marce)	—	117.70	117.90
95.87	95.95	—	franceze (100 franci)	—	95.70	95.80
254.25	2.55	—	Ruble hârtie (100 Ro.)	—	2.54 ⁵	2.55 ⁵
24.09	24.15	—	Sovereignes	—	24.—	24.01
—	—	—	Bilete române	—	—	—

Etalonul de interese al bancei austro-ung. din 4 Decemb. 1900: La cambii 4 1/2%, Lombard pe rente și scrisuri fonciare de ale băncii 5%, pe alte efecte 5 1/2%.

Discount privat: cu scadențe de 3 luni 4 3/8—4 7/16% cu scadențe mai lungi 4 7/8—5 1/2%.

Bursa de efecte din Bucuresti.

Valori	Do- bândă	Scadința cupoanelor	Cursul din		Renta- bilitatea
			20 Nov. 1900	4 Dec. 1900	
Renta rom. amort. 1881—88	5 ^{0/10}	Apr., Oct.	87.—	89.25	5.61
" " Impr. 1892	5	lan., Iul.	88.—	89.25	5.61
" " " 1893	5	dto	88.—	89.25	5.61
" " " 1894	4	Apr., Oct.	—	—	—
" " " de 32 ^{1/4} mil.	4	lan., Iul.	74.50	76.—	5.26
" " " " 50 "	4	dto	75.—	76.50	5.24
" " " " 274 " 1890	4	dto	75.—	76.—	5.26
" " " " 45 " 1891	4	dto	75.—	76.—	5.26
" " " " 120 " 1894	4	dto	75.—	76.50	5.24
" " " " 90 " 1896	4	dto	74.50	76.—	5.26
Împrum. de 180 mil. 1898	4 ^{0/10}	Mai, Nov.	74.50	76.—	5.26
Obl. com. Bucuresti 1896	4 ^{1/2}	Iun., Dec.	—	—	—
" " " 1898	4 ^{1/2}	Mar., Sept.	—	—	—
Scr. fone. rurale	5	lan., Iul.	84.25	92.—	5.38
" " " "	4	dto	78.75	75.50	5.31
" " urbane Bucuresti	5	dto	78.75	79.—	6.28
" " " Iași	5	dto	73.—	75.50	6.72
Acțiuni.					
	ultima divid.	Capital vârsat			Nomi- nal
	L. n.	L. n.			L. n.
B. Română	12.81	150.—	—	—	500.—
B. Națională	120.20	întreg	2140.—	2170.—	500.—
B. Agricolă	23.—	375.—	280.—	280.—	500.—
B. de Escompt	20.—	întreg	210.—	208.—	200.—
B. Dacia-România	24.—	"	283.—	378.—	200.—
B. Națion. de asigurare	18.—	"	396.—	382.—	200.—
Soc. de basalt artificial	7.50	"	—	—	250.—
" Rom. de construcții	—	"	20.—	25.—	200.—
" de furnituri militare	60.—	"	—	—	500.—
" română de tramw.	40.—	"	—	—	200.—

Etalonul de interese la B. Naț. rom. din 30 Sept. 1900: Escompt 8%, Lombard 9%.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 4 Decembrie 1900.

Grâne de	Calitatea per Hectol.	Prețul pro 50 Chilogr.		Calitatea per Hectol.	Prețul per 50 Chilogr.		Grâne	Specia	Calitatea per Hectolitru	Prețul per 100 Chilogr.	
		dela	până la		dela	până la				dela	până la
Bănat	76	7.25	7.35	77	7.40	7.50	Secară	Prima	70—72	6.70	6.90
dto	78	7.45	7.60	79	—	—	dto	Secunda	—	6.60	6.70
dto	80	—	—	81	—	—	Orz	Nutreț	60—62	5.75	6.—
Tisa	76	7.20	7.35	77	7.35	7.45	dto	de povarnă	62—64	5.50	5.75
dto	78	7.40	7.50	79	7.50	7.65	Ovės	—	39—41	5.50	5.75
dto	80	7.60	7.70	81	—	—	Porumb	Bănățan	—	4.55	4.65
Pesta	76	7.10	7.20	77	7.25	7.35	Rapită	—	—	—	—
dto	78	7.35	7.45	79	7.40	7.50					
dto	80	7.50	7.60	81	—	—					
Alba reg.	76	7.20	7.35	77	7.35	7.45					
dto	78	7.40	7.50	79	7.50	7.60					
dto	80	7.60	7.65	81	—	—					
Bacica	76	7.30	7.40	77	7.45	7.55					
dto	78	—	—	79	—	—					
dto	80	—	—	81	—	—					
România tr. v.	76	—	—	77	—	—					
Serbiatr.	78	—	—	79	—	—					
Bulgaria tr. v.	80	—	—	81	—	—					
							Diverse produse	Specia		Prețul per 100 Chilogr.	
										se cump.	se vinde
							Untură de porc	de B.-Pesta	59.—	59.50	
							Slănină (Clisă)	de B.-Pesta (albă)	45.—	46.—	
							dto	afumată	46.50	47.—	
							Prune	bosniace 1890	16.—	16.50	
							dto	sêrbesci 1890	15.25	15.50	
							Magiun (lic.d.pr.)	slavon	18.25	18.50	
							dto	sêrbesc	16.25	16.50	

Nr. 9/1900.

Convocare.

Domnii acționari ai cassei de împrumut și păstrare „MIELUL“, societate pe acții în Poiana, în virtutea §. 14 din statutele societății se invită la

a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Poiana, la 25 Februarie 1900 st. n. la 2 oare după ameați în sala cea mare a școlii noue.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul anual al Direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere asupra computului anual, al bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1899 și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
3. Decisiune asupra bilanțului anual și fixarea dividendelor în sensul §. 45 din statute.
4. Votarea unor regulamente interne.
5. Fixarea marcelor de prezență.
6. Alegerea alor 2 membri în direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Schimbarea unor paragrafi din statute.
9. Eventuale propuneri din partea Direcțiunii.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §. 16 din statute în sensul căruia la adunare pot participa numai acei acționari cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte ca acționari în registrul acționarilor și cari înainte de deschiderea ședinței au depus pe lângă revers la cassa societății acțiunile scrise pe numele lor, respective pe al acelora pe care-i reprezintă împreună cu dovezile de plenipotență.

Acțiunile și eventualele documente de plenipotență sunt a se depune la cassa societății cel mult până la 25 Februarie st. n. 1 oară p. m.

Poiana, 24 Ianuarie 1900.

Direcțiunea.

Activa.	Contul Bilanțului cu 31 Decembre 1899.		Pasiva.
	Cor.	fil.	
Cassa în numărar	4170	44	Capital de acțiuni Cor. 50000.—
Credite de Cont curent	20786	—	Depuneri spre fructificare „ 195992.—
Cambii de bancă	50914	22	Interese anticipate pro 1900 „ 3755 56
Împrumuturi pe obligațiuni cu caventați	102491	36	Fondul de rezervă „ 2650 26
Împrumuturi hipoteecare	85240	50	Dividende neridicate „ 32.—
Mobiliar C 539.70			Diverse conturi creditoare „ 398.08
după amortisare de 10%o „ 53.96	485	74	Profit curat
Cancelaria advocațională: Spese anticipate	62	84	8322 30
	264151	10	264151 10

Debit	Contul Profit și Perderi.		Credit.
	Cor.	fil.	
Interese:			Interese:
pentru depuneri spre fructif. Cor. 7818.08			dela cambii de bancă Cor. 4393.92
„ fondul de rezervă „ 269 06			„ împrum. pe obligațiuni
la reescompt „ 1627.60	9714	74	cu caventați „ 8704.08
Spese.			„ împrumuturile hipotec. „ 6680.84
Salarii Cor. 1900.—			„ credit de cont curent „ 283.86
Registre, tipărituri, inserțiuni,			Fondul de zidire
chirie, etc. „ 776.80			311 64
Porto „ 13.48			Provisiuni
Timbre „ 103.90			2403 74
Marce de prezență „ 75.20	2869	38	
Contribuțiuni:			
Dare directă Cor. 873.08			
10%o dare la interesele depun. „ 781.80			
Diverse aruncuri „ 162.82	1817	70	
10%o amortisare din mobiliar	53	96	
Profit curat	3322	30	
	22778,08		22778,08

Poiana, la 31 Decembre 1899.

<p>Ilie Dobrotă m. p., președintele direcțiunii.</p> <p>Nicolae Păța m. p., membru al direcțiunii</p>	<p>Ioan Prodan m. p., membru al direcțiunii și cassar.</p> <p>Ioan Bosdog m. p., membru al direcțiunii.</p>	<p>Ioan Vlad m. p., membru al direcțiunii.</p> <p>Ilie Georgescu m. p., membru al direcțiunii și contabil.</p>
---	---	--

Subsemnatul comitet, am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Poiana, la 24 Ianuarie 1900.

Ilie Oprian m. p. George Gișe m. p. Dumitru Șufană m. p. Ioan N. Opresan m. p.

CONVOCARE.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform §-lui 19 din statute la a

IV-a Adunare generală ordinară,

care se va ține în Șeica-mare, la 14 Februarie st. n. 1900 la 10 oare înainte de ameați în școala română.

Obiectele:

1. Raportul Direcțiunei, bilanțul anului 1899, raportul comitetului de supraveghiere și propunerile acestora.
2. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului curat.
3. Darea absolutoriului membrilor în direcțiune, și în comitetul de supraveghiere.
4. Alegerea unui membru suplent în comitetul de supraveghiere.
5. Modificarea statutelor.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, în sensul §-lui 22 al statutelor, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovedile de plenipotență, la cassă până la 9 oare înainte de începerea adunării generale.

Șeica-mare, în 19 Ianuarie 1900.

Direcțiunea.

Activa.		Bilanț încheiat la 31 Decembre 1899.		Pasiva.	
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în număr	3503	48	Capital social	20000	—
Cambii escomptate	18523	81	„ „ din emisiunea a III-a	3488	50
Credite personale	31965	42	Fondul de rezervă	2823	16
Diverse	20	—	Depuneri spre fructificare	10691	86
Mobilier fi. 200.—			Reescompt	13850	80
după amort. de 10% „ 20.—	180	—	Fondul de binefaceri	158	—
			Dividende neridicate	55	—
			Creditori	21	—
			Interese transit. anticipate pro 1900	523	65
			Profit curat	2580	74
				54192	71
				54192	71
Debit.		Profit și pierderi la 31 Decembre 1899.		Credit.	
	fl.	cr.		fl.	cr.
Interese:			Interese:		
La depuneri spre fructificare	524	57	dela cambii escomptate	980	14
după capit. de acțiuni din em. III	28	55	dela credite personale	2535	65
Spese:			Provisiuni	709	59
Salarii	500	—	Spese restituibile	60	46
Amort. din speșele de fondare	100	—	Diverse	3	89
Porto	19	01			
Diverse	114	85			
Contribuțiune și 10% dare dela					
interesele de depuneri	402	01			
Amortisare din mobilier	20	—			
Profit curat	2580	74			
				4289	73
				4289	73

Șeica-mare, la 31 Decembre 1899.

Racoția m. p., I. Nartea m. p., Popescu m. p., Varga m. p., Deac m. p.,
preș. și director. membru în direct. membru în direct. membru în dir. membru în dir.

Aceste conturi confrontându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat în deplină regulă.

Comitetul de supraveghere:

Ittu m. p.

Ioan Dordea m. p.

I. Lissai m. p.

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN

PENTRU

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

DIRECTOR: Dr. C. Diaconovich. Cluj

Anul II.

1900.

SIBIIU, 1900.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE.

SUMAR.

I. Economie politică.

	Pag.		Pag.
Budgetul suplem. pro 1900	69	Băncile rom. și presa magh.	77, 222
Budgetul anului 1901	455, 505	Societățile noastre comerciale	436
Budgetul în România, Reforme pentru economisări	518	Secțiunea economică a „Asociațiunii“ Patru orașe transilvănene, bogățiile lor	361
Situațiunea tesaurului public în 1899	455	Recensement la finea anului 1900	233
„ „ pub. 1868—1897, 100, 506	506	„ „ în Metropolia gr. cath.	518
Pactul austro-ungar	100	Legea p. ajutorarea serv. și lucrăt. agr.	519
Împrumut de stat de 120 milioane fl.	216	Legea pentru lucrătorii dela trenuri și drumuri	813
Situația econ. a Ungariei în 1899	445	Congresul agrarilor magh.	19
Reprivire econ. asupra anului 1899	41	„ „ mercantiliștilor magh.,	411, 463
Revisuirea legii comerciale	342	Problema pământului magh., din „Erd. Gazda“	420
Colonisările 33, 64, 226,	388	Păcatele economilor* magh.	31
Emigrările 354, 388,	469		223
Bilanțul general al băncilor române	329		
✓ Distribuirea profitului băncilor noastre	433		

II. Afaceri financiare.

	Pag.		Pag.
Abreviațiuni p. Coroană și fileri	466, 516	Insoțiri de credit în Balomir și Balșa	186
Asignațiuni postale în argint	517	Lombard, de C. Pop	1, 49
Asociațiunea regnic. de credit	186	Lombardarea libelelor de deposit	163
Banca austro-ungară, Încheierea a. 1899	76	Monete de 5 cor.	468
„ „ Prolung. privileg. 89,	183	Monetele de arg. și nickel în Cor.	121
„ „ Sucursale noue	121	Monete de 10 și 5 Cor., lipsa lor	467
Banca Franciei	121	Monetisări în 1901	468
Banca naț. a României, bil. 1899	79, 185	Nationalbank din Brașov	122
Băncile de emisiune, Reserva metalică	466	Notele de stat, circulațiunea lor	79
Băncile din România	420	Plățile în aur, de probă	517
Bancnote noue de 20 Cor.	353	Situațiunea în Ianuare 1900	27
Bancnote defectuoase. Schimbarea	467	„ „ Februarie 1900	74
Bursa din Viena, abrogarea notării procentuale	208	„ „ Martie 1900	115
Casa de păstrare poștală	468	„ „ Aprilie 1900	181
Cec și gir, popularisarea,	517	„ „ Maiu 1900	221
Cruceri, rescumpărare	121	„ „ Iunie 1900	271
Datoria flotantă a monarhiei	273	„ „ Iulie 1900	319
Deposite, reducerea etalonului	182	„ „ August 1900	350
Efecte, plas. de capital, de I. Popescu	9	„ „ Septembrie 1900	383
Efecte, calcularea valorii lor de curs, de I. Popescu	54	„ „ Octobrie 1900	418
Efecte, manipularea lor, de I. Popescu	398	„ „ Novembre 1900	464
		„ „ Decembrie 1900	515
		Subscrierea membrilor de direcțiune	471

III. Contabilitate.

	Pag.		Pag.
Bilanț, examinarea lui la soc. pe acț., de E. Borcia	7	Contabilitate, compararea metodelor	261
Bilanț, din tehnica lui, de E. Borcia		Efecte, manipularea lor, de I. Popescu,	398
a) Taxațiunea debitorilor	311	Lombard, pe efecte, de C. Pop,	49
b) Anticipațiuni active	334	Registrele comerciale, de E. Borcia	494
c) Taxațiunea efectelor	364	Revisiuni de registre, de E. Borcia	441
d) Creditori și rezerve	405		

IV. Băncile noastre.

(Bilanțurile anului 1899 și raport despre adunările generale).*)

	Pag.		Pag.
„Albina“	131, 138	„Hondoleana“	295
„Ardeleana“	282	„Hunedoara“	296
„Arieșana“	194	„Iulia“	200
„Asociațiunea de economii și ajutor“, Ghiroca	193, 284	„Jebeliana“	245
„Auraria“	142	„Ligeșana“	297
„Aurora“	285	„Lipovana“	201
„Bereșana“	287	„Luceafărul“	152
„Berzovia“	286	„Lugoșana“	246
„Bihoreana“	238	„Mielul“	153
„Bistrițana“	195	„Monoreana“	154
„Bocșana“	144	„Munteana“	248
„Brădetul“	197	„Mureșana“	155
„Buciumana“ (fondarea)	388	„Mureșanul“	249
„Buna“	239	„Nădlăcana“	202
„Buzieșana“ (fondarea)	387	„Nera“	134 203
Cassa de păstrare în Mercurea	192 242	„Olteana“	204
Cassa de păstrare în Sasca-montană	145	„Oraviceana“	250
Cassa de păstrare (Reuniune) Seliște	280 240	„ emisiuni de acții	387
„Chiorana“ (înființare și const.)	183, 387	„Parsimonia“	298
„Chiseteiana“	288	„Patria“	119
„Chișodana“	289	„Plugarul“	156
„Comoara“	243	„ emisiuni de acții	353
„Concordia“	146	„Porumbăceana“	321
„Cordiana“	147	„ (inființare)	183
„Corvineana“	135 198	„Racoșana“	252
„Crișana“	148	„Reuniunea de impr. și păstrare în Ilva-mare“	157
„Detunata“	87, 149	„Riureana“	158
„Doina“	133 150	„Sătmăreana“	253
„Dogneceana“ (înființ.)	183	„Schinteia“	254
„Economia“	290	„Sebeșana“	159
„Economul“	120	„Selăgiana“	161
„Făgetana“	292	„Sentinela“	160
„Feldru“		„Sylvania“	299
„Fortuna“	199	„Speranța“	255
„Furnica“	244	„Șoimușana“	256
„Grănițerul“	152	„Someșana“	300
„Hațegana“	294	„Steaua“	302

*) La articolele cari nu se ocupă cu bilanțul, am indicat cuprinsul în parantesă.

	Pag.		Pag.
„Timișana“	88	„Zlăgheana“	132, 304
„Ulpiana“	205	Dividenda banc. rom. pro 1899	305, 352
„Unirea“	258	Bilanțul general pro 1899	329
„Victoria“	260	Distribuirea profitului net al anului	
„Vlădeasa“	207	1899	433
„Zarandeană“	162		

V. Afaceri de asigurare.

	Pag.		Pag.
Asig. asupra vieții și liberarea pământului de datorii	225	6. Asig. de capital temporale pentru cas de moarte	210
Asigurări condiționate	101	7. Asig. de cap. pentru cas de viață	213
Asig. obligatorie în Germania	423	8. Asig. de cap. mixte	263
Lege d. societ. de asig.	508	9. Restituirea primelor la rente viagere	397
Încetarea puterii de drept a asig.	218	10. Restituirea primelor la asigurare de capital	337
Ofertul de asig., redigiarea lui	21	a) la asigurări temporale	339
Tabele de mortalitate ungare	423	b) „ „ de probă	342
Teoria as. asupra vieții de I. Lapedat:		11. Calcularea rezervelor,	366
1. Considerațiuni generale	15	a) la rente viagere	368
2. Rente viagere imediate	57	b) „ asigur. de capital	371
3. Rente amânate	92	c) „ „ cu restit. primelor	373
4. „ temporale s. întrerupte	97	12. Reflexiuni generale	407
5. Asig. de capital pentru cas de moarte	165	The Mutual	78

VI. Agricultură.

	Pag.		Pag.
Reuniuni economice, înființarea lor	73	Reun. econ. din Orăștie 26, 72, 104, 220, 462	462
Agricultura secl. XX	410	Semințe gratuite	105
Arborei grațuiți	389	Situațiunea agricolă din Ianuarie 1900	23
Bumbac, producțiunea	186	„ „ Februarie „	70
Daunele cauzate pr. manevre militare	350	„ „ Martie „	102
Domeniile statului	469	„ „ Aprilie „	175
Expozițiune de vite în Mercurea	515	„ „ Maiu „	218
Filoxera	383	„ „ Iunie „	268
Grânare de rezervă	271	„ „ Iulie „	316
Grâu, producțiunea în 1895—9	318	„ „ August „	347
Insoțire p. valor. laptelui în Seliște	318	„ „ Septembrie „	381
Insoțire de lăptărit	319, 464	„ „ Octobrie „	409
Insoțire pentru valor. ouelor	319	„ „ Novembre „	462
Lucrătorii agric., angajarea lor	318	„ „ Decembrie „	514
Mașini și recuise agricole	463	Tîrguri de vite	318
Mătasă, cultura ei	187	„Transilvania“ soc. pentru valorisarea poamelor în Deva	178
Museu agricol în Bpesta	220	Veterinar, serviciul	270
Recolta, statistica ei	270	Veterinari, stațiuni	350
Referenți agric. în străinătate	270	Veterinari, 535 stațiuni	423
Reforma valorisării bucatelor	389	Viile Ungariei	412
Reserviștii economi	271	Vinul, de D. Banciu	498
Reuniunea română de agricultură din cottul Sibiu,	24, 71, 220, 271, 463, 515	Vite de soiul Pinzgau	318
Reuniune agricolă în Brașov	469		

VII. Comerțiu.

	Pag.		Pag.
Camera com. și ind. Arad, rap. pe 1899	106	Comerțul cu bucate în România	350, 381, 412
" " " Brașov, rap. pe 1899	344	" cu pesci în România,	315
" " " Orade, " " 1898	22	Escomptarea pretensiunilor de condică	105
" " " " " " 1899	379	Importul României	379
" " " Timiș., " " 1899	412	Lege în contra concurenței necinstite	173 507
Camerele " " rap. gen. pro 1899	445	"Mercur", societ. comerc. în Dej .	461
" " " Rapoartele lor .	109	Museu comercial în Budapesta .	221
" " " reforme	381	"Prilipceana", soc. com. în Satul-nou	422
" " " Ancheta secretarilor. 378,	412	Situațiunea comercială	221, 513
"Ceres", societ. comerc. în Satul nou		Situațiunea comercială în România .	378
(fondarea)	353	Societățile comerciale române . . .	436
"Concordia", Sibiu, II adun. generală	21	Societăți comerciale, înființarea lor .	73
" " bilanțul pro 1899/900	461	" " " adun. generale .	183
" " III. adun. generală .	513	Vamal, tarif independent	507

VIII. Comunicațiuni.

	Pag.		Pag.
Accelerarea trenurilor de persoane .	181	Flotilele comerciale în 1899 . . .	110
Ancheta p. mersul trenurilor	273	Scrisori de transport p. c. fer. . . .	27
C. fer. române, venit în 1899	111	Taxa de bagajiu pe căile ferate . . .	520
Calcularea timpului la C. fer.	110	Taxa telegramelor expres	110
Colecturi postale	180	Trenuri accl. în Transilvania . . .	273
Femei în serviciul statului	181		

IX. Industrie.

	Pag.		Pag.
Birou p. mijlocirea de lucru	113	Incuragiarea ind. indigene	378
Expoziție industr. de țesături etc. în		Intreprinderi ind. noue în 1899 . . .	113
Budapesta	315	Intreprinderi noue în Orăștie	519
Impletirea de corfe	180	Ministr. de comerțiu pentru industrie	343
Incurajarea ind. în Austria și Ung. . .	179	Reuniuni de meseriași	469

X. Afaceri de dare.

	Pag.		Pag.
Blanchete noue p. pasaport de vite .	315	Pașal la compet. de timbru	376
Crescerea dărilor 1868-1897	314	Scutirea de dare a hârtiilor de stat .	273
Competințe la convert. imprum. camb.		Supunerea amployaților la dările com.	388
cu acop. hip.	375	Timbrarea actelor c. Deleg. credito-	
Contribuțiunea societăților pe acțiuni	481	rilor la concurs	102
Darea de circulațiune a efectelor . . .	393	Timbrarea conturilor	102
Impos. asupra rentelor ung. în Austria	175	Timbrarea plenipotențelor	102
Interese după dare, la printr. serială .	20	Timbrul de inserț. și calendare . . .	102, 155

XI. Jurisdicțiune.

	Pag.		Pag.
Acțiuni, amanetarea lor	511	Asigurări, încheiere condiționată . .	101
" fundamentale ale C. f. vic. . . .	511	" Incetarea puterii de drept	218
Adunarea gen., Atacarea concluserilor	20	" biletul de prime	512
Agentul în afaceri comerciale	511	" duple	512
Asigurări, redigiarea ofertului	21	" comisiune de experți	512

	Pag.		Pag.
Afaceri cambiale:		Dreptul de opțiune la acț. noue . . .	460
Dreptul domiciliării	101, 511	Emisiuni noue de acțiuni	409, 510
Legitimarea posesorului camb.	101	Pertractări seriale, interese după dare	20
Plata sumei cambiale (modalități)	217	Pretensiunile sub 40 Coroane	174, 508
Local subscrierii emitentului	377	Primirea unei afaceri cu activa și passiva	218
Declar. cambială a plenipotențiaților	377	Puterea de dovadă a regist. comerc.	461, 511
Numirea trasatului	461	Representarea soc. colective	377
Indosamentul emitentului	512	Scopul publicării bilanțului	377
Comisionar, responsabilitatea lui	217	Societăți pe acț., sistarea plăților	20
Depozite spre fructificare, prescripțiunea lor	101		

XII. Învățământ.

	Pag.		Pag.
Academia de agricultură în M. Óvár	389	Școala agron. a comit. Sibiiu	470
" veterinară în B.-pesta,	389	" ceramică în Tirgu-Jiu	521
Cursuri economice 1900/1	522	" comercială din Brașov	323
Excursiune la școala agronomică din Ciacova,	355	Școale comerc. în Ungaria	323
Grădini de pomeric în Archid. gr. or.	469	" economice în Ungaria	226
Prelegeri economice în Alba-Infer.	177	Școala economică din Mănăstur	423
" " " Cugir	178	Școale pentru Industriași	226
" " " Făgăraș	178, 523	Stipendii din fund. „Andronic“	470
" " " Grebenăț	178	" " " pentru școale econ. (Sibiiu),	355
" " " comit. Huned.	176	" " " industr. din Sibiiu,	323
" " " învățătorești	523	" " " școala de sculptură	355
" " " în Săhșce	104, 177, 220		

XIII. Literatura economică.

	Pag.		Pag.
Anuarul Băncilor române,	33, 80	Legea veterinară, de B. Tormay	226
Anuarul I, al reun. sodalilor, Sibiiu	523	Literatura econ. maghiară	123
Buna chiverniseală, de T. V. Păcățian	274	Manual de agricultură raț. v. III—IV de Dr. G. Maior	34, 471
„Bunul Econom“	33	Publicaț. oficiului centr. de statistică	187
Comerciu intern, de grâne, de B. G. Asan	424	„Revista Economică“	30
După comasare, de Is. Blaga	471	Tovărășii de pivnițe	471

XIV. Cronica.

	Pag.		Pag.
Asociaț. funebrală în Timișoara (Elis.)	223	Premii pentru economi	322
Baboie, Vasile †	222	Proces de usură	354
Dimitriu, Ioan †	31	Productele României la expozițiunea din Paris	354
Expozițiunile franceze	354	Reun. de înmorm. în Vinerea	225
Falimentul Schossberger	353	" " " " Șibot	469
Gunoii din Londra	123	" " " " Sibiiu	79, 322, 520
Invetătorii și societățile econ.	520	Reun. femeilor rom. din Brașov	520
Muntean, Nicolau †	78	Reuniunea sodalilor din Sibiiu	322
Nichita, Ioan, Dr. †	31	Reuniuni de temperență	225
Oblig. militar al funcționarilor	422	Stroescu Mich. în amintirea lui	520
Petrolifere, bogății în România	521	Vajda, Dionisie †	321
Pop, Teodor †	321		

XV. Trageri la sorți și Ȃmortisări.

	Pag.		Pag.
Albina, scris. fonc. 5%	356	Los. p. regul. Dunării	37, 83, 276, 429
Augsburg, Los.	473	Los. p. Navig. Dunării	229, 325, 356, 473
Banca comerc. Bpesta, obl. com.	127, 188	Losuri ipot. ung. 3%	83, 229, 356, 473, 524
„ „ „ Scris. fonc.	127	Nordwestbahn, acț. fund. 5%	37
Banca hip. ung., Los. 4%	275	Palfy, los.	229, 427
Basilica, Los.,	126, 426	Prior. C. ferate de stat	83, 229, 473
Bodeneredit austr. 3%	37, 80, 83, 125, 127	Renta austr. aur, 83, 276, 325, 429, 473, 525	
229, 274, 276, 357, 425, 427, 429, 473, 524		Renta austr. arg.	83
Braunschweig	229	Renta comună, 4 ³ / ₁₀ % bilete 37, 83, 127, 188,	
Buda, Los. din 1859	324	229, 276, 357, 429, 473, 525.	
Bpest Fünfkirchner Eisenb. Pr.	188	Renta comună, 4 ³ / ₁₀ % argint 37, 83, 127, 188,	
Loteria „Casei Naționale“ Sibiiu	474	229, 276, 357, 429, 473, 525.	
Chinez, împrum. de 4 ¹ / ₂ %	229	Renta ung. 4 și 5%	83, 127, 228, 429, 473
Credit. Los. din 1858, 36, 83, 127, 324, 357, 429		Reuniunea policlinică Bpesta	82
Crucea roșie aust. 37, 127, 188, 276, 325, 357, 473		Rudolf, Losuri	127, 188, 428, 429, 473
Crucea roșie ital.	83, 228, 229, 357, 473	Sachsen-Meiningen, Los. din 1870, 37, 125, 325	
Crucea roșie ung.	126, 426, 429	Salm Reifferscheid. Losuri, 81, 127, 229, 356, 473	
K. Ferdinand Nordbahn, 1887	325	Salzburg, Losuri	81
St. Genois, Losuri	82, 229, 325	Scris. fonc. as. Domen. de stat	357
Impr. de stat ung. cu prem., 1870	275, 524	Scris. fonc. Verein. Bpester Sparc.	83
Impr. C. fer. de stat 4 ¹ / ₂ %	83, 276, 473	Sêrbesci, Losuri din 1881	81, 227, 355, 471
Insbruck, Losuri	82	Sêrbesci, Los. Tabac, 1888	81, 275, 427
Jósziv, Losuri	275, 525	Soc. de elect. Sibiiu, Prior.	357
Klary, Los.	429	Stanislau, Losuri	125
Krakau, Losuri	82	Sûdbahn, priorități	276, 473
Laibach, Losuri	37, 80	Tisa, Losuri 4%	37, 83, 188, 428, 429
Losuri de stat austr. din 1854, 37, 187, 325,		Triestine, Losuri 4%, fl. 50	37, 276, 324
357, 428, 429.		Turcesci, Losuri (frc. 400)	83, 188, 227, 425
Losuri de stat din 1860, 82, 127, 228, 276, 357,		Viena, Los. com. 83, 126, 127, 229, 324, 429, 472	
429, 472, 473.		Waldstein, Losuri	127, 229, 356
Losuri de Stat din 1864, 37, 83, 188, 276, 357,			
429, 473, 525.			

XVI. Bursele.

Bursa de efecte, Viena, (9 și 30 Dec. 1899) pag. 38; (20 Ian. și 5 Febr. 1900) pag. 84; (20 Febr. și 5 Martie 1900) pag. 128; (20 Mart. și 4 Apr.) pag. 189; (20 Apr. și 5 Maiu) pag. 230; (21 Maiu și 5 Iunie) pag. 277; (20 Iunie și 2 Iulie) pag. 326; (20 Iulie și 4 Aug.) pag. 358; (20 August și 5 Sept.) pag. 390; (20 Septem. și 5 Oct.) pag. 430; (20 Oct. și 5 Nov.) pag. 478; (20 Novembre și 4 Decembre) pag. 526.

Bursa de efecte, Bucuresci, (23 Decem. 1899 și 4 Ian. 1900) pag. 40; (20 Ian. și 3 Febr. 1900) pag. 86; (20 Febr. și 4 Mart.) pag. 130; (20 Martie și 1 Apr.) pag. 191; (20 Aprilie

și 5 Maiu) pag. 232; (20 Maiu și 3 Iunie) pag. 279; (20 Iunie și 2 Iulie) pag. 328; (20 Iulie și 4 Aug.) pag. 360; (18 Aug. și 1 Sept.) pag. 392; (15 Sept. și 30 Septem.) pag. 432; (20 Oct. și 4 Nov.) pag. 480 și (20 Nov. și 4 Dec.) p. 528.

Bursa de mărfuri, Budapesta, (5 Ianuar 1900) pag. 40; (5 Febr.) pag. 86; (5 Mart.) pag. 130; (6 Aprilie) pag. 191; (4 Maiu) pag. 232; (5 Iunie) pag. 279; (2 Iulie) pag. 328; (3 Aug.) pag. 360; (6 Septem.) pag. 392; (6 Octob.) pag. 432; (5 Novem.) pag. 480; (4 Decembre) pag. 528.

